

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 korona.

HÍRDETSÉK:

10 soros hirdetés minden napra 20 fillér.
minden következő napra 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény
Kéremény.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1915.

FŐKIRALYI
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, február 23.

Visszavert orosz ellentámadások.

Budapest, február 22. Oroszlengyelországi és nyugatgallioli arvonalon tűzérési harcok és oszátarások voltak. Ellenségnek egyes elszigetelt előretöréseit könnyen visszavetettük.

Kárpátokban számos orosz támadás volt, amelyek nyugati szakaszon éjjelen át is tartottak. Mind-ezen kísérletek, amelyeknek célja volt, akadályainkig előrenyomulni, ellenség súlyos veszteségei mellett meghiúsulnak.

Dnjestertől délre harcok terjedelme növekszik. Tegnap ellenségnek egy erősebb csoportját hosszabb harc után visszavetettük. 2000 orosz elfogtunk, négy ágyut és sok hadianyagot zsákmányoltunk.

Kárpáti harcokban oszapatunk által január végétől néhány nap előtti időpontig elfogott oroszok huszonkilencezer főnyi létszáma, amelyet egy hivatalos orosz jelentés hamisnak jelzett időközben megnövekedett és huszonnégy tisztre, negyvenezernyolcszázhat főnyi legénységre emelkedett, ehhez hozzájárul még harminc-négy géppuska és kilenc ágyu. Höfer altábornagy, vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Százezer fogoly a mazuri csatában.

(Megsemmisült a X. orosz hadsereg.)

Berlin, február 22. Nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Iperntől keletre ismét elfoglaltunk egy ellenséges lövészárkot. Ellenségnek általunk elfoglalt állások ellen intézett ellentámadásai sikertelenek maradtak.

Champagnében tegnap is aránylag nyugalom uralkodott. Általunk ott legutóbbi harcokban elfogottak száma tizenöt tisztre és több mint ezer főnyi legénységre emelkedett. Ellenségnek véres veszteségei rendkívül nagyoknak bizonyultak.

Verduntól északra levő állásaink ellen ellenség tegnap és ma minden eredmény nélkül támadott.

Vogezekben harc után elfoglaltuk Bohrod és Stossweier helységeket. Egyébként nevezetesebb újság nincs.

Keleti hadszíntér:

Mazuri téli csata utáni üldözés befejezést nyert. Grodnótól északnyugatra, erdők megtisztítása alkalmával, valamint Bobr és Narew területéről legutóbbi napokban jelentett harcokban eddig egy parancsnokló tábornok, kettő hadosztályparancsnok, négy más tábornok, valamint megközelítőleg negyvenezer főnyi legénység esett hadifogságunkba és hetvenöt ágyut és még meg nem állapított számú géppuskát, valamint sok egyéb hadiszert zsákmányoltunk. Mazuri téli csata összes zsákmánya ezzel már mai napig hét tábornokra, több mint százszázötven főnyi legénységre, százszázötven ágyura és megközelítőleg sem áttekinthető számú géppuskára és egyéb hadiszere emelkedik. Néhány ágyut és löszert ellenség több helyütt elásott, vagy tavakban elsüllyesztett. Így tegnap Loetzennél és Widmini tónál nyolc nehéz ágyut kiástunk, vagy vízből kiemeltünk. Sievars tábornok parancsnoksága alatt álló tizedik orosz hadsereg ezzel teljesen megsemmisítettnek tekinthető.

Új főközlekek kezdnek kifejlődni Grodnónál és Suchawólától északra. Az Ossowitztól és Lomzától északnyugatra, valamint Prassnizsnál már jelentett harcok tovább folynak.

Lengyelországnak Visztulától délre eső részében nincs újság. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hindenburg pörölye.

Arad, február 22.

Szaporán és irtózatossá erővel hullam mazuri tavaknál megszalasztott és megvert orosz seregre az ujkori történelem legnagyobb hadvezérének, Hindenburg marsallnak pörölye. A diadalmas győzők nem hagynak annyit se, hogy a katasztrófális visszavonulást valamennyire fedezze. Az üldözés közben — a mint a mai hivatalos jelentés nagyszerű adatai elmondják — százezernél többre szaporodott az orosz foglyok száma; egy orosz hadtestet tökéletesen megsemmisítettek; a foglyok elitje között nem kevesebb, mint hét orosz tábornok van, közöttük egy parancsnokló generális; százötven ágyu van a hadizsákmányban, „és megszámlálhatatlan gépfegyver”, — mondja végül a jelentés, a melyből mintha azt éreznők ki, hogy a németek egyelőre jobban el vannak foglalva az oroszok üldözésével, hogy sem az elszedett hadiszerek pontos számbavételét elintézhették.

A második mazuri veresége ez az orosz hadseregnek. Nem akarunk a csaták statisztikai adatai szerinti összehasonlítást tenni az első és a mostani között, megállapítani, hogy akkor, vagy most nagyobb-e a fogolytömeg, a zsákmányba szedett ágyuk száma és az egyéb veszteség, amelyet az oroszok szenvedtek. Azonban az kétségtelen, hogy Hindenburg mostani győzelme jelentőségben az első is fölülmulja, s az oroszokra ennek sokkal nagyobb következményeket hárt, mint amaz. Magában ez is retentő szögyent, lesújtó erkölcsi vereséget jelent, hogy ugyanott, s körülbelül ugyanolyan körülmények között verték meg őket, ahol annak idején. Ha akkor a meglepetésszerű támadásnak, Hindenburgnak titokban tar-

tott merész és zseniális haditerve törtéte őket és semmisítette meg oszapatokat: most az oroszok az első vereség tapasztalataival gazdagabban és jobban felkészülve mehettek a keletporoszországi határt felé. Akkor azonban az orosz hadseregnek még bőséges tartalékai voltak. A mazuri ingoványokba fullasztott százezer orosz hírére dölyfösen jelentette ki Nikolajevics Miklós nagyherceg: van még katonája! Az orosz cár ugyanakkor mondotta, hogy nem hagyja abba a harcot, a míg az utolsó muzsikot fegyverbe állíthatja. Most azonban már nem állanak olyan messze az utolsó muzsiktól; vagy legalább is az utolsó korosztálytól. A szertelenül és cinikusan pazarolt orosz vér és orosz élet, a melyből oly sok pusztult Lycknél, Przemysl ostromában, a lodzi csatában, a bukovinai harcokban és még mindig pusztul a kárpáti hágók körül folytatott borzasztó erőlködésben. — végre is fogyóban van. A német és osztrák-magyar fogolytáborok hovatovább több orosz hadtestre valót őriznek, mint a mennyi még a cár zászlói alatt küzdeni képes. A nagy áldozattal pedig az orosz hadsereg eddig egyebet nem ért el, mint a kudarcot. Galicia és Bukovina ideiglenes megszállása teljesen értéktelenné vált a számára most, a mikor az orosz katonai körökhöz közel álló hírlapok beismerik, hogy az oroszok kénytelenek lesznek ezeket a „hódított” területeket rövidesen kiűriteni. A németek pedig mélyen benn vannak nemcsak a varsói várnegyszög irányában, hanem majdnem Grodnónál, a hová eddig a Keletporoszországi üldözés az oroszokat követni tudta.

Már bűnhődik az elbizakodottság, a kétszínűség, a tehetetlen hódítási

vágy. Nagy Péter bár végrendeletének álmodói és végrehajtói kénytelenek lesznek hosszú időre eltemetni a nagyszólv gondolatot. Oly csapat, mint a minő az óriási száma, a háborúra teljesen fölkeszült, a francia milliárdokkal bőséggel pénzelt és föl szerelt orosz hadsereget érte és még érni fogja, hosszú évtizedek alatt se lehet teljesen kiheverni. A japánoktól szenvedett vereség csak egy ázsiai kalandnak kudarcát jelentette, a mostani leveretés azonban nemzeti ségyent, megaláztatást, amely az oroszokat saját földjükön éri. Az ujjongásban, amellyel Hindenburg ragyogó új diadalát köszöntjük, bizalommal tör ki a megerősödött hit: *velünk az Isten?*

Két aradi pénzüintézet beszámolója.

(A Központi Takarékpénztár és az Általános Takarékpénztár közgyűlése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 22.

Vasárnap két aradi pénzüintézet hívta össze részvényeseit, hogy az elmúlt esztendő üzleti eredményeit eléjük tárja. A Központi Takarékpénztár, amelynek tevékenysége évről-évre egyike Aradon a pénzpiacunk szoliditását bizonyító tényezőknél, ezuttal is kiváló a háború eseményeitől alig érintett eredményekről számolt be. Jól vezetett és eredménnyel prosperáló pénzüintézet esztendejéről tett tanuságot Arad egyik fiatal intézete az Aradi Általános Takarékpénztár részvényesei elé terjesztett hí beszámolójában.

(A Központi Takarékpénztár.)

Arad egyik erős alapokon nyugvó, szolid pénzüintézete, az Aradi Központi Takarékpénztár tartotta tegnap délelőtt tíz órakor évi rendes közgyűlést. Az igazgatóság jelentéséből, és a mérlegből a szép számban megjelent részvényesek megállapíthatták, hogy a pénzüintézet az elmúlt üzleti évben, a legváltóságosabb időkben is hivatása magaslatán állott s kettős feladatát: a részvényesek s a közönséggel szemben egyforma megelégedésre kitűnően oldotta meg. A bank ügyeinek körültekintő és biztos vezetéséért dicséret és elismerés illeti még Deutsch Károlyt, az intézet agilis vezérigazgatóját, aki fáradhatatlanul munkálkodott az intézet felvirágoztatása érdekében.

A közgyűlést a harcúterén küzdő kisjolsvai Szabó Zoltán ezredes elnök helyett Csánk Lajos igazgató nyitotta meg üdvözölve az egybegyűltöket, rövid visszapillantást vetve a múlt gazdasági évre. A közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére Velcsov Géza dr. intézeti ügyész, annak hitelesítésére Habereger György és Holländer Miksa részvényeseket kéri fel.

Ezután Deutsch Károly vezérigazgató olvasta fel az igazgatóság jelentését.

— Tisztelt közgyűlés! — mondotta — Mielőtt üzleti tevékenységünk eredményéről beszámolnánk szomorú kötelesség teljesítése háru ránk, amikor igazgatóságunknak nagyra becsült, mindenki által tisztelt és alakulásunk óta buzgó és tevékeny tagja Singer János dr. ur elhunytát kell a t. közgyűlésnek jelentőnk. A végzet kifürkészhetetlen rendelkezéséből, emberbaráti kötelessége és hivatása teljesítése közben lepte meg a gyilkos kór és ottotta ki ifju és munkás életét. Elhunyt igazgató társunknak intézetünk alapítása és felvirágoztatása körül szerzett érdemei fölött nem

kerestünk napjainkra s egy órázánk, hogy tevékeny és eredményteljes működésének maradandó emlékével tartozunk. Ép ezért bírnak ve-gyünk a t. közgyűlésnek azon indítványt tenni méltóztatásuk strandolná, hogy alább következő javaslatunkhoz képest az idei nyereségből fordítottassék 2000 korona egy „Dr. Singer János” alapítvány létesítésére olyként, hogy ezen összeg addig növeltesse, amíg 10000 koronára szaporodik s akkor ennek 5%-os kamatai éven-te egy aradi, illetve aradmegyei illetőségű szegénysorsu orvosnövendék segélyezésére fordítassanak. (Helyeslés.)

Indítványozzuk továbbá, fejezze ki jegyzőkönyvileg a közgyűlés a szomorú eset kapcsán Singer János dr. halála felett mélyen érzett részvétét és azt jegyzőkönyvi kivonat kapcsán adja tudtul az özvegynek. (Helyeslés.)

Az üzleti forgalomról az igazgatósági jelentés az alábbiakban számolt be:

— Az előterjesztett mérleg szerint 1914. évi tiszta nyereség K. 74.593.44, ebből az alapszabályszerű levonások után marad 52.987.32 kor. Hozzáadva az 1913. évről áthozott nyereségmaradványt K. 11.459.57, összesen K. 64.446.89.

Ezen összegből 5000 drb. 200 K. n. é. részvény után osztalék, részvényenkint 8 korona, vagyis K. 40.000.—, „Dr. Singer János” alapra K. 2000.—, jótékony adományokra K. 2446.89, K. 44.446.89 kifizetését indítványozzuk és fennmaradó K. 20.000.— pedig az 1915. évi üzleteredmény számlájára való átvitelét hozzuk javaslatba.

Az igazgatósági jelentés és a felügyelőbizottsági jelentés felolvasása után a közgyűlés a szokásos felmentvényt megadta.

Ezután Vajda István dr. szólalt fel és a részvényesek nevében a legnagyobb elismerését fejezte ki az elért szép üzleti eredményért az igazgatóságnak, a felügyelő bizottságnak, a vezérigazgatóknak és a tisztviselői karnak. Beszédében különösen kiemelte az intézet iránti bizalomnak azt a látható jelét, hogy dacára annak, hogy az intézetnél 330.000 korona hadikölcsönt jegyeztek, a betétállomány csupán 20.000 koronával csökkent.

Miután a közgyűlés a felügyelő-bizottság évi tiszteletdíját 2400 koronában megállapította. Csánk Lajos elnök a közgyűlést berekesztette.

A közgyűlésen jelen voltak a következő részvényesek: Borsos Béla dr., Borsos Lajos, Bruckner Géza, Banciu Rudolf, Darányi János, Domány Sándor, Deutsch Károly, Freud Fülöp, Fritz József, Grob Jenő, Grallert Rezső, Hebs Vilmos, Háberer György, Holländer Miksa, Hegedüs Gyula, Hermann I. Gyula dr., Jakots Bertalan, Kele Gyula dr., Kirle Antal, Kúdas Lajos, ifj. Kászonyi János, Lócs Rezső, Mairovitz Emil, Múlek Lajos dr., Münz Márton, Nachtnébel Gyula, Povázsay Soma, Reinhart Géza, Robitsek Samu, Reiber Emil, Schwarz Adolf, ifj. Schärer József, Strasser Győző, Szél Ernő, Szücs F. Vilmos, Székely Salamon, Tabakovics Emil, Torkos László, Török Béla, Tenner László, Unger Ferenc, Velcsov Géza dr., Verbos Árpád, Vidor Sándor, Vajda István dr. és Verzár István.

(Az Általános Takarékpénztár.)

Az Aradi Általános Takarékpénztár is vasárnap délelőtt tartotta a részvényesek élénk érdeklődése mellett rendes évi közgyűlést. A közgyűlést Weisz Márkus intézeti elnök hosszabb beszéddel nyitotta meg, amelyben tömör szavakkal és kiváló szakértelemmel jellemezte az általános gazdasági helyzetet és azt a hivatást, amely ezen időkben a kezdő és kisebb intézetekre hárult.

— Három év előtt — ugymond — benne voltunk az új alapítások túltengésében, a pénzüintézetek rohamos szaporodásában, s mely semmi esetre sem volt indokolt jelenség és a gazdasági élet szükségszerű folyamánya. Mikor erre gondoltunk, intézetünk alapításakor bizonyos aggodalmak étek a lelkünkben, hogy vajjon intézetünk megfogja-e taláni a maga hivatás-körét a város gazdasági életében, nem fog e szintén fölösleges és céltalan alkotásnak bizonyulni? Azóta a gazdasági válságok állandó és egyre súlyosabbá váló sorozata következett be, amelyek hatása alatt az új alapítások egy része elpusztult vagy — hogy egy aktuális szóval éljek — harcútelenné lett. Azok az intézetek, amelyek ezen akadályokkal és nehézségekkel nem csak megtudták birkózni, de a bizalomnak egyre növekvő mérvét szerezték meg és a jövőt is kellően meg tudták alapozni; fokozott bizalommal várhatják a jövőt. És ha a mi intézetünknel azt tapasztaljuk, hogy a különös óvatosság tanusítása mellett a szigorú realitással összeállított mérleg a betétek számottevő emelkedéséről is tesz tanuságot, akkor a részvényesek megnyugvással remélhetik, hogy a jövő igazolni fogja ezen intézet létjogosultságát és fejlődésképeségét.

Faragó Rezső ügyvezető igazgató olvasta fel az évi jelentést és a mérleget, mely szerint a váltótársa 1.250.475 korona, a betétek összege 818.519 korona és 103.466 koronára emelkedést mutat. A tiszta nyereség 37.114 korona 24 fillér, amelyből az igazgatóság javaslata szerint részvényenkint 8 korona osztalékot fizetnek, a tartalékalapot 85.000 koronára egészítik ki és egyéb alapszabályszerű javadalmazások után az 1915. év számlájára 6429 korona 64 fillért vesznek át.

Bodroghy Imre dr. vármegyei árvaszéki ülnök a részvényesek nevében méltatta az igazgatóság tevékenységét. Indítványára az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és tisztviselői karnak a felmentvény megadása mellett köszönetet szavazott a közgyűlés.

Azután a választások következtek. Elnök indítványára a régi igazgatóságot és felügyelő-bizottságot egyhangúlag újra megválasztották, mire az igazgatóság nevében Faragó Rezső ügy. igazgató mondott a bizalomért köszönetet. Intézeti elnökké közfelkiáltással újból Weisz Márkus cukorgyárost választották meg, a választmány 40 tagját pedig három év tartamára újból megválasztották. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A közgyűlésen Weisz Márkus elnöklete alatt jelen voltak: Iltó Adler Andor, Baros Dezső, Bársony Andor, Berger Albert, Bodroghy Imre dr., Böhm Géza, Brandeis Henrik, Brasch Aladár dr., Dávid Vilmos, Domán Sándor, Ecker Gyula, Eisler Ede, Faragó Rezső, Fischer Mór, Földes Soma, Freud Fülöp, Goldschmidt Sándor, Grallert Rezső, Grob Jenő, Halpern Miksa, Hegedüs Gyula, Hegyi György, Jakots Béla, Keppich Zsigmond, Kerpel Izsó, Klein Sándor, Kohn S. N., Lakatos Aladár, Leichter Lipót, Mairovitz Emil, Márton Jakab, Meer Ármán, Múlek Lajos dr., Robitsek Samu, Schreiber Vilmos dr., Stengl Andor, Sugár Jenő dr., Szücs F. Vilmos, Tenner József, Unger Ferenc, Vidor Sándor.

Aradi igazgató képe a szerb fogságból. Kepes Ármán, az aradi női felső kereskedelmi iskola igazgatója, aki, mint ismeretes, súlyos sebesülten szerb hadifogságba jutott, fogságából már több ízben adott hírt magáról aradi barátainak. Az igazgató egyik aradi ismerőse ma Nisben feladott levelezőlapot kapott, a levelezőlap a nisi kórházban készült fényképfelvétel és látható rajta fehér kórházi ruhában Kepes Ármán is, amint két mankóra támaszkodik. Ettől eltekintve az igazgató külseje egészen kielégítő és úgy látszik, a szerb kórházban örvendetes gyógyulás után van már, amint ezt a levelezőlapon különben ő maga is írja. Örömmel köszöni meg az Aradról küldött lapokat, ami azt mutatja, hogy a hadifoglyok címére feladott küldemények eljutnak rendeltetési helyükre. A kórházi csoportfelvételen Kepes Ármánon kívül még egy Holló nevű aradi katona és Kolb, volt mankópénztári tisztviselő is felismerhetők.

Elrendelte a kormány Aradon a rekvirálást.

(A földmivelési miniszter leirata. — Összeírják a gabonát és a lisztet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

Mikor Aradon néhány hete a lisztinségről és várható liszthiányról kezdtek beszélni az emberek, az Aradi Közlöny a szakembereket szólaltatta meg és kérte a véleményüket. Mind azt mondta, hogy a hírek nem tulsottak, liszt ugyan es idő szerint volt, de oly nagy a külföldi kereslet, hogy az ekszport következtében egész komolyan lehet bekövetkezhető lisztinséggel számolni. A bajt csak úgy lehet elhárítani — mondották — ha a kormány elrendeli a rekvirálást és a rekvirált gabonát Aradnak juttatja.

Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a kormány mindkét irányban eleget tesz a kívánalmaknak. Azt már megírta az Aradi Közlöny, hogy Varjassy Lajos polgármesternek budapesti útján sikerült 850 waggon gabonát biztosítani a város közönsége részére. Vajjon ez a mennyiség az Aradon rekvirálható anyagból kerül-e ki, azt majd csak később tudódik ki. Az összeírás már legközelebb megkezdődik.

A földmivelésügyi miniszter ma értesítette Varjassy Lajos polgármestert és a miniszternek a rekvirálás ügyében Aradra küldött megbízottját, Szerényi Gézát, hogy Arad város területére a rekvirálást elrendelte, illetve engedélyezte. Ez azt jelenti, hogy a megjelölendő időponttól kezdve az Aradon található mindennemű gabonafajta egész mennyiségét, valamint a lisztet a hatóság összeírja és ezzel jogot szerez annak a maximális áron leendő megvételére. A miniszteri kiküldött értesülésünk szerint, holnap felkeresi

Varjassy polgármestert és valószínűleg egy összehívandó értekezleten állapítják meg a rekvirális technikai módosatait. Lehet, hogy a hatóság valamelyik közege végzi az összeírást és egy bizottság ellenőrzi, lehet, hogy a főváros példájára összeírási lapokat fognak kiadni és ezeken vallják be az érdekeltek a náluk található gabona- és lisztmennyiséget. Az adatok igazságáról ellenőrzés útján győződnek meg.

A közönséget hirdetmény útján értesíti majd a tanács a rekvirálás időpontjáról és annak tartamáról és tudtára adja teendőit is. Egyike a legtöbbet vitató kérdéseknek, vajjon az egyes háztartásokban található lisztkészleteket rekvirálják-e. Ugy értesülünk, hogy igen, de tekintettel lesznek a található mennyiségre és a családok szükségletére.

Ha a két és egyharmad kilogrammos kulcs alapján az összeírt lisztmennyiséget sem találják tulsoknak az illető háztartás részére, akkor természetesen meghagyják birtokában, de ha azt látják, hogy fölöslegesen felhalmozott készlet van, akkor a felesleget a bizottság átveszi. A rekvirálásnál általában tekintettel lesznek a vetőmag és házi szükségletre.

Itt emlíjük meg, hogy Aradvármegyében a rekvirálás még mindig folyamatban van. Az eleki járásban lassan halad előre és hogy az ott tapasztaltakat felhasználják, Szerényi Géza miniszteri kiküldött ma Világoson tartózkodott és Faragó István főszolgabírónál a járás jegyzői karával értekezletet tartott, amelyen abban állapodtak meg, hogy a jegyzők végzik községekben az összeírást és a rekviráló bizottság ellenőrzi azt.

Gyermekeket csonkítottak meg az oroszok.

(Ujabb részletek a bukovinai kegyetlenkedésről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bukarest, február 22.

Az oroszok bukovinai tartózkodásuk ideje alatt fényesen bebizonyították, hogy nem tartanak számat a katonák elnevesésére. Közönséges martalócoknak, gyujtogatóknak, és minden emberi érzésből kivetkőzött gonosztévőknek bizonyultak. Bukovina azon részei, ahol a cár félvad csapatai befészkeltek magukat, a legrémesebb pusztulás képét mutatják. Most, hogy kikotródtak, bontakozik ki a maga teljes valóságában a moszkovita gasságok rémes láncolata.

Esekről az orosz rémtettekről az Adevarul" egy dolhascai tudósítás alapján a következőket írja:

— Bukovinából egyre magdobbentőbb értesítések érkeznek arról a magatartásról, melyet a visszavonuló oroszok tanusítottak. Ha a román lakosság egy kis része eleinte panasz nélkül tűrhette a cár csapatainak viselkedését, most ezt is keserű feljajdulásra kényszerítik a kozákok és az orosz katonák gyalázatos cselekedetei.

Százanként hurcolták el az asszonyokat és leányokat, akiket azután férjeik, szülőik és testvéreik jelenlétében meggyalázták, nem kimélve a legzsengőbb kora gyermekeket sem.

A szucsavai kerületben levő Stupca községben az oroszok minden tíz éven felüli fiúgyermeket összehívtak és mindeniknek jobb

kerén a mutató- és közép ujját levágták, hogy, amint mondták:

— A német császárnak a jövőben hosszú időn át ne legyen katonája."

Ezek a megcsonkított szerencsétlen gyermekek valamennyien románok.

A szegény román lakosságot az oroszok rablásai teljesen tönkretették, mert nem elég az hogy minden élelmiszerüktől megfosztották, hanem minden vagyonukat elharácsolták. Amit a házban, vagy a ház körül találtak, arra mind rátették a kezüket és amit nem tudtak elszállítani, azt elégették. Mikor az oroszok menekülve az egyes községeken átvonultak, a tönkretett román lakosság elkeseredésében gyalázó szavakat és nehéz átkokat szórt a muszkákra, a templomokban pedig hálaadó istentiszteleteket tartottak és a papok a néppel együtt busgó imádsággal köszönték meg az Istennek, hogy megszabadította őket az oroszok rémturalmától.

Az Univerzul is érdekes és jellemző esetet közöl.

— A dolhascai állomáson egy magas állású osztrák tisztviselőnek bemutatják a kimpolungi gazdag román földbirtokost, Nutzu Costachet. Mikor a magasrangu tisztviselő a nagybirtokos hogyléte felől érdeklődött, ez ledobta magáról ruháit és megmutatta sebekkel és ütések nyomaival eltornított testét. Azután könnyező szemekkel beszélt el, hogy a kozákok őt borsalimasan megkínózták és a saját birtokának földjéről elűzték.

Összetörve vonszolta magát a román háztárig, ahol egy romániai ismerőse adott annyi pénst, hogy Jassyba utashasson és ott egy kórházba felvétethesse magát

Katonaszökevényből önkéntes harcos.

(Aki furfanggal vonult be a hadsereghez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 22.

Nemrégiben megemlékeztünk egy aradmegyei román legény ügyéről, akit mint katonaszökevényt fogtak el, utóbb azonban kiderült, hogy soha sem volt katona, önkéntesen állt be a sorba s úgy küzdött megsebesüléséig. Most Bozóky Mátyás kir. járásbíró előtt egy csalási ügy tárgyalásánál hasonló adatok kerültek napfényre.

S. Mariska aradi leány a múlt hónapban feljelentette az aradi vonalparancsnokságnál Tóth István vasuti szolgálathoz beosztott huszárt, aki tőle azzal, hogy el akarja venni feleségül, két gyűrűt csalt ki. A huszárt kihallgatták s eközben kiderült, hogy állomáshelyéről, a budapesti vonatosztály kovácsműhelyétől engedély nélkül távozott el s így katonaszökevény. Amikor a haditörvényszék tárgyalni kezdte a dolgot, különös dolgok derültek ki.

— Aradi illetőségű fémmunkás vagyok — mondotta el Tóth — Aradon is dolgoztam a múlt év tavaszáig, akkor Szenthubertre, Torontálmegyébe mentem s ott Knapp testvérek gyárában dolgoztam. Amikor a mozgósítási parancs megjelent, habár soha sem voltam katona, elhatároztam, hogy bevonulok. Elmentem a jegyzőhöz s menetlevelet kértem tőle Aradra, hogy a harmadik huszárezredhez bevonuljak.

Megkaptam a menetlevelet s jelentkeztem is Aradon, de miután az eszednél nevemet semmiféle anyakönyvben nem találták meg, irásaim nem voltak, elküldötték. Én azonban nem hagytam annyiba a dolgot, hanem a jegyző menetlevelével Budapestre utaztam s ott jelentkeztem a 4. vonatosztály parancsnokságánál azzal, hogy mint fémmunkást a 3. huszárezredtől helyeztek át oda. Itt el is fogadták a jelentkezésemet s a negyedik hadtest osepeli mozgóműhelyében helyeztek el, majd a harc-térre kerültem.

Két hónapig küzdöttem Galiciában s október 16-án Stary-Sambornál megsebesültem. Előbb Kassán, majd Budapesten az Albrecht laktanyában elhelyezett kórházban ápoltak. A kórházat december hó folyamán hagytam el s ekkor az Arena-uti vonatosztályparancsnokságnál jelentkeztem és szabadságot kértem. Szabadságot nem kaptam, hanem a kovácsműhelybe osztottak be. Én azonban nagyon vágytam már haza s december 28-án engedelem nélkül eltávoztam, Aradra jöttem s meglátogattam nevelőanyámat, özevgy Harmat Albertné. Itt aztán megismerkedtem S. Mariskával, akit el is akartam venni feleségül, de közbe jött letartóztatásom.

— Egyebet előadni nem tudok — így fejezte be Tóth vallomását — csak azt, hogy én ismét hadba akarok vonulni és kérem besoroztatásomat!

Tóthot természetesen felmentette a katonai törvényszék s kívánságának is eleget tettek: mint önként jelentkezőt besorozták s most már felesküdvé mehet ismét a harc-térre.

S. Mariska feljelentésével viszont az aradi járásbíró foglalkozott. Miután Tóth hangsúlyozta, hogy a leányt tényleg el akarta venni s a gyűrűket azért kérte tőle, hogy jegygyűrűkre cserélje fel, Bozóky Mátyás járásbíró az önkéntes harcost felmentette.

Svájc a franciák barátja.

(Vallásosságuk szerint gyógyítják a francia sebesülteket.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 22.

C. A. Bratter, a Vossische Zeitung munkatársa, akinek sikerült semleges állambeli utlevéllel Franciaországba jutnia és akinek az ellenséges országból írt érdekes tudósításait már kösöltük egy ízben, újabban a következő cikket írja Párisból és Svájból. Az újságíró egy párisi könyvkereskedésben vásárolt valamit és az ott hallott beszélgetésekről számol be:

— Megtudom, hogy a katonák kórházai-ban nem adnak ugyan elegendő ellátást, de ezzel szemben felszentelt érmeket kapnak a katonák. A háború óta szabályos klerikális propagandát fejtenek ki a hadsereg körében és a tiszteknek és legénységnek különös engedélyt szoktak adni, amellyel néhány órára felmentik őket a szolgálat alól, hogy ezalatt misét látogathassanak. Ezeket az engedélyeket persze igen sűrűn veszik igénybe. A díjoni katonai kórházban minden új betegről szigorúan megkérdezik a vallását és hitéleti viszonyait. Arra is kíváncsiak, hogy ő, a felesége és a gyermekei vallásos keresztények-e, sőt még bizonyítékokat is be kell mutatni erre vonatkozóan és azután vallásosságuk szerint kezelik őket.

— Franciaországban igen sokat tesznek a sebesültekért. Százzámra vannak egyesületek, amelyek ezzel a szép hazafias feladattal foglalkoznak, de ezek vagy rosszul vannak szervezve, gyakorlati érzék nélkül dolgoznak, becsapatják magukat a bevásárlásoknál, vagy pedig gyanus alakok vezetése alatt állanak, akik elsikkasztják a bevételek nagy részét. Igen nagy befolyása van sok jótékony intézményre a papságnak.

Svájoról így ír a német újságíró:

Svájc középső és keleti részében szigorúan semlegeseknek mutatják magukat az emberek és elfojtanak mindentéle szimpátiát. De Svájc nyugati részén, Fribourg-tól kezdve más helyzet van. Itt nyíltan, tartózkodás nélkül, fanatikusan franciabarát a lakosság és németgyűlölő. Genfben formálisan az az érzésem volt, mintha ellenséges országban lennék. Nem ajánlom egy németnek vagy osztráknak se, hogy Genfben németül próbáljon beszélni vagy németbarát érzelmeket áruljon el. A nagy és elegáns Café du Nordban, ahol egy kollégámmal néhány német szót váltottam, a célpontja voltam gyűlölködő pillantásoknak és haragos megjegyzéseknek. A kávéháznak egy vendége tüntetőleg felolvasta a francia vezérkar jelentését és azokról a „kegyetlenkedésekről” kezdte beszélni, amelyeket a németek követtek el a francia jelentések szerint. A legnagyobb genfi könyvkereskedés tulajdonosát megkérdeztem, hogy tud-e németül. — Nagyon keveset — válaszolta komoran, elutasítóan. A genfi újságírók egyesülete, amelynek tagjai voltak a német és osztrák lapok tudósítói is, rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyre ezeket a tudósítókat nem hívták meg és elhatározta, hogy igen meleg hangú üdvözlő táviratot küld a belga miniszterelnöknek. Két német újságíró, akik a Quai du Rhone egyik nyilvános helyiségében szoktak összejönni és rendszeren itt foglalták meg távirataikat, felszólították, hogy erre a tevékenységre keressenek maguknak más helyiséget. De a polgármesterek németgyűlöleténél sokkal komolyabb jelenség az a katonai eset, amely a múlt héten játszódott le

Wallis kantonban. A jelen pillanat nem alkalmas arra, hogy részletesen írjunk erről az ügyről, a német közvélemény meglehetősen azzal a ténnyel, hogy a svájci szövetségi tanács energikusan közbelépett és a tervezett katonai semlegesésgmegtörés előidézői elvették méltó büntetésüket.

Megnyilik a hatósági husszék.

(Előrelátható deficit. — A közönség vádelme a husinségtől. — Az élelmiszerraktár felállítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 22.

Hatósági husszék felállítását javasolja a közlélmelési bizottság a törvényhatóságnak. Ezúttal nyíltan meg is mondják, hogy a városnak számolnia kell a deficittel és ezért csak kísérletképpen június elsejéig tervezik az üzemet. A hus nem lesz olcsóbb a városi mészárszékben, nem is akar konkurrálni a törvényhatóság a mészárosokkal. Csak védekezni óhajt.

A husdrágítást akarja lehetetlenné tenni. Nem lesz olcsó a husszék üzeme sem, mert amint Zikó János felügyelő, a hatósági husszék kiszemelt vezetője, ma a költségvetését bemutatta, havonta kétezer korona rezsije lesz az üzletnek, amely egy kilogram szegyhust 1 korona 60 fillérért, leveshust 1 korona 76 fillérért, a pecsényehust két koronáért, vesepecsenyét 2 korona 40 fillérért, tisztítva pedig 3 korona 20 fillérért fog kimérni.

Mindeme tervek azonban csak úgy valósíthatók meg, ha a város havonta 30 marhát vághat le. Ez azt jelenti, hogy a közönségnek a legszélesebb agitációt kell kifejtenie, a leg-erősebb pártfogásban kell részesítenie a város vállalatát, mert különben azt rövid időn belül be kell csukni. A mészárszék a város belső területén, a Ferray-utcában lesz, bérelt helyiségben. Tehát a Glück Károly és Testvére cég ajánlata tárgyaltalan és a benyújtó azt ma visszavonta.

Az élelmelési bizottság ma egyhangúlag mondtotta ki, hogy felállítja a husszékot még akkor is, ha havonta 300-400 korona veszteséggel dolgozik is. Ezt a körülményt hangsúlyozza a bizottság, mert minden igyekezzel arra törekedett, hogy nagyon látszó üzemi költségeket redukálja, de Zikó János kijelentette, hogy a költségvetést úgy állította össze, hogy esetleg utólagosan ne kelljen annak tételeit emelni és a viszonyokhoz mérten leszállítható. A bizottsági tagokat megnyugtatta Zúbor Andor főjegyző ama kijelentése, hogy a város az egyévi husszéküzemre csak 3000 koronát fizetett rá és valószínű, hogy most sem kerül majd többre, noha a mai viszonyok közt a hatósági hussellátás még fontosabb szociális feladatot teljesít, mint a múltban.

A törvényhatóság tehát holnap azzal a tudattal mondja majd ki, hogy árszabályozóként lép ki a piacra, hogy ez áldozatába is kerül. Tetemes áldozatba, mert éppen a háborús viszonyok következtében csökkent a hussforgasztás és így valószínűtlen, hogy naponta egy egész marhát kiárasson a város, lévén most a borjúhús is szorjós.

Az üzem költségei Zikó felügyelő számítása szerint a következők: Boltbér 100 korona, berendezés bére 10 korona, székálló legény bére 200 korona, bevásárló 300 korona, pénztáros 90 korona, ellenőr 60 korona, üzletgondozó 100 korona, szolgáló 70 korona, kocsis 70

korona. A felügyelőnek, aki a bevásárlóval eljár a vásároknak napidíj és utiköltség 400 korona, széna 400 korona, jég és egyéb szükséglet 200 korona, Egy havi kiadás 2000 korona.

Maresch Gyula és Hoffmann Antal bizottsági tagok tulsoknak tartották a bevásárlásra fordított kiadásokat, mert egy marhára ezen a címen körülbelül 25 korona esik. Az elnöklő Lócs Rezső helyettes polgármester azonban kimutatta, hogy az aradi mészárosok ennél többet számítanak bevásárlási kiadásra. Azt az eszmét pedig, hogy a törvényhatóság egy szakértő tagja segítse a bevásárlásnál, Zikó felügyelő utasította vissza, mert — úgy mondotta — a törvényhatósági tag, amikor kell, éppen akkor nem áll rendelkezésre és különben sem lehet meg két dudás egy csárdában. Vagy ő vezeti az üzletet, vagy pedig más. A bizottság, mint említettük, végül elfogadta ezt a költségvetést és az elnök indítványára kimondotta, hogy a mészárszék megnyitását javasolja a közgyűlésnek, mert félt, hogy Aradon rövid időn belül, több mészárszék megszűnik és a közönség védtelen lenne. A husárok meghatározását a tanácsra bízzák, a husszék hitelt nem nyújthat, Zikó felügyelőt bízzák meg az üzlet vezetésével és forgó tőkétül 5000 koronát utalnak ki a rendkívüli segélyek címén a költségvetésbe felvett 62,000 koronából.

Az élelmiszer üzlet létesítését a bizottság már a múlt alkalommal tartott ülésében elfogadta. Ma azért foglalkoztak ismét a kérdéssel, mert az Aradi Központi Takarékpénztár ajánlatot tett arra, hogy haviandó huszezer koronás folyószámlát nyitni a vállalatnak oly módon, hogy minden kiadást 6 fizetné és minden bevétel hozzá folytana be. Ezért a bankkamatlábon felül 1 és fél százalékot kér és az esetleges felesleges összegéért 5 százalékot fizet. A tanács az elnök indítványára az ajánlat elfogadását javasolja a közgyűlésnek.

Ajánlatot tett továbbá Deutsch J. a liszt árusítására, amelyért 6 százalékot prozociót kér, továbbá Horn Mária liszt- és kenyérüzletét ajánlja fel a városnak.

A bizottság úgy döntött, hogy az élelmiszer üzlet árúbitson tejet, burgonyát, hüvelyeseket, sajtot, turót, tejfölt, rizst, cukrot, tojást, de a liszt eladása felett csak akkor határozon, ha a kormány már kiadta a rendeletet a város gabona- és liszt ellátásáról. Az üzlet vezetésére Sponner Adolfot hozzák javaslatba.

Hősök emléke. Varjassy Lajos polgármester a következő kérelmet intézi a közönséghez: A Hősök emlékét megőrkítő országos bizottság azt a kegyeletes és a mellett hadtörténelmi és hazafias szempontból is rendkívüli fontosságú célt tűzte maga elé, hogy a harc-terén hősi halált halt katonáink emléke az utókor, az elkövetkezendő nemzedék számára megőrkíttessék. Ezen cél elérésére elhatározta a bizottság a harc-tereken elesett hősök halála körülményeinek és hősi cselekedeteinek összegyűjtését, hogy ez adatok utóbb hitelesítve és rendszerbe foglalva, mint a mai háboru emberi dokumentumainak okmánytárát a nyilvánosság rendelkezésére bocsássa. Miután a szükséges adatok gyűjtése csupán a harc-terén halott személyi viszonyaival közvetlen ösmeretségbe lévőeknek közreműködése mellett eszközölhető, felkérem a város területéről való hősi halált halt katonák hozzátartozóit, hogy a kívánt adatok közlése végett hivatalomat felkeresni sziveskedjenek.

A felszabadított Csernovicban.

— Magyar huszárok vették le az orosz lobogót. — A kolomeci és duklai orosz vereségek. —

Távirati tudósítás.

Budapest-Bécs, február 22.

Biró Lajos a Pester Lloyd haditudósítója jelenti: Csapataink bevonulásának napján jöttem Csernovicba. Bukovina fővárosa zászlódiszben uszik, az utcákon ujjongó és lelkesedő emberek fogadnak. A város előtt megerősített állásokat látok, amelyek a makacs védelemre készültek és amelyeknek az oroszok már nem vettek hasznát, mert elmenekültek.

Február tizenhatodikán délután hatkor nemet szövegű plakátokon kihirdettek, hogy senki ne mutakozzék az utcán és azon éjjelen az oroszok elvonultak. Mire reggeledett, már a Pruthon túl voltak, Bocancea polgármesterrel az oroszok kreaturájával együtt.

Első katonánk a felszabadított városban egy Toth Károly nevű magyar baka volt. Vele együtt volt egy lengyel legionárius is. Délután négykor érkezett meg az első lovasőrszár, amelynek parancsnoka: Mojnár Rezső huszárhadnagy rögtön levetette a csernovici városházáról az orosz zászlót.

Csernovicban ezuttal november huszonhetedikétől február tizenhatig tartott az orosz uralom, amely most szerencsésen véget ért. A város külsőleg keveset szenvedett, de az oroszok fosztogatással kezdtek második csernovici uralmukat és azzal is végeztek. A kivonuló kozákok megölték a polgárokat az utcán, elvették orjúkat, sapkájukat, csizmájukat. Az orosz uralom alatt több középületet elpusztítottak, a csernovici zsidókat pedig állandóan sanyargatták. A zsidó templomot lezárták és a monarchia iránti hűségükért a zsidókra ötvenezer rubel hadisarcot vetettek ki. Amikor ezt megfizetni nem tudták, egész sereg csernovici zsidót elhurcoltak tuszul. Nőket is összefogdostak és ismeretlen helyre vittek kémkedés vádjának ürügyével.

Szadagorában rettentően vörös pogromot rendeztek elvonuláskor az oroszok, akik különösen az elemiszereket szedték össze, de minden vaskályhát is elvittek.

Nemrég Csernovicba érkezett Bobrinski gróf, aki nagyhangon kijelentette, hogy Csernovic most már orosz lett és mindörökké orosz is marad. Ang néhány het telt el Bobrinski tennhejázó nyilatkozata óta és a pánszláv gróf országának katonái ime el akarodtak a városból. Csernovic nem orosz többé és sohasem lesz az.

Orosz földön vannak csapataink.

Bukarest. Evreimoff a Csernovicból elmenekült orosz kormányzó már orosz földön van és Novoselicában telepedett meg, ahol egy szalonkosiban lakik, minden percben továbbutazásra készen.

Bukarest. Az Universálnak jelenti Mamornicáról: Az oroszokat Csernovic hírtelen kiűztésére a Pruth mellett Hlinica közelében szenvedett

súlyos vereségük kényszerítette. Ezen ütközetben az osztrák magyar csapatok 1500 oroszot ejtettek foglyul és tömérdek hadianyagot zsákmányoltak. A Csernovicból menekülő oroszok a Pruthot átlépve az erdőket felgyújtották. Csak az orosz gya'ogság húzódott vissza orosz területre, a tüzérség Galicia felé vonult el. Az osztrák-magyar csapatok mindkét irányban vehemensen üldözik az oroszokat és már orosz területre lépnek és elfoglalták Ruska és Rujan községeket, a hol tömérdek foglyot ejtettek.

Stanislauért folyik a haro.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Dukla-medencében tovább folyik a harc, jelentőségének megfelelő hevességgel. A Nida-és Ducajeo-vona on az utóbbi napok élénksége esillapodott és csak a tüzérség van szakadatlanul munkában. Változott helyzetet csak a délkelet-galiciai hadszíntér mutat, ahol most Stanislaui birtokáért küzdenek. Kolomea és Nidvorna elfoglalása után az oroszok sietősen visszavonultak, majd, miután erősiést kaptak, a stanislaui ut középtáján megálltak. Utáruk nyomuló csapatainkkal azonban ne vették fel a harcot és kitértek a döntés elől, hogy kedvezőbb körülmények között, jobb felállásban fogadhassák el az ütközetet. Az oroszok a Stanislaui körül fekvő magas tokra húzódtak vissza. Lovasságunk elérte őket és megkezdte ellenünk a harcot. Gyalogsági haderők csakhamar szintén megjelent, valmint tüzérségünk is. A küzdelem már megkezdődött és részünkre a legjobb eredménnyel bíztat.

Beszterce. A tegnapi kolomeai harcokban sok fogly, négy ágyú és sok tránkoosi került birtokunkba. Az utóbbiak megrakva Kolomában rabolt holmival. Elfogott orosz főtisztek elbeszélik, hogy csapataik öreg, régebben egyáltalán nem szolgált népfelkelőkből állottak és oly rosszul voltak felszerelve, hogy helyzetük teljesen tarthatatlan volt. A mazuri tavaknál szenvedett óriási orosz vereséget alig akarták elhinni. A tisztak a fejjel fálnak rohanó vezetést okolja a vereségért.

A duklai és nidamenti harcok.

Budapest. A Kárpátokban a harcok az egész vonalon kiújultak. Az oroszok előre készített betontedezékből támadnak, de minden támadásuk összeomlik. Duklánál minden egyes völgy torkolatát külön kell meghódítani. A hadiszerencse mindinkább a mieinkhez szegődik.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: A kárpáti fronton a nehéz küzdelmek egyre jobban a mi javunkra alakulnak. A Nida-Dunajec vonalon, ahol tüzérharc-frontunk eddig tompaszög volt, most mindinkább összehajlik. Itt most már kétfelől szorongatjuk az orosz csapatokat.

Orosz jelentés a Uadwornal visszavonulásról.

Kopenhága, február 22. Pétervárról jelenti, hogy az orosz vezérkar február 16-ai jelentése a kárpáti harcokról egyenként ezeket közli:

— A kárpáti helyzetben lényeges változás nincs. A németek nagyon makacsul támadnak Koziowánál és Wyskownál.

Bukovinában az ellenség elfoglalta Nadwornát és átkelt a Szereth folyón.

Az oroszok keletporoszországi veszteségei.

Milano, február 22. A Corriere della Seranának Athénen át érkezett jelentése szerint az oroszok a németeknek kelet-poroszországi elnyomulása alkalmával ágyukban, municiókban és más hadianyagban két és fél millió rubelnyi kárt szenvedtek. A legénységben való orosz veszteséget 95.000 főre becsülik, amelynek kétharmad része mint fogly került a németek kezére.

Stockholm, február 22. A Stockholms Dagblad írja: Az orosz visszavonulásról és a német offenzíva gyors előhaladásáról Kelet-poroszország határán és Észak-Lengyelországban az utolsó kommunikációk igen nagy jelentőségű dolgokat közölnek. Az orosz jelentés beismeri, hogy a németek Suwalki tartományig jutottak, továbbá, hogy legutóbb Augustowo közelében heves harc folyt le. A jelentés azt is közli, hogy a németek meg akarják kerülni az oroszok két szárnyát. Az oroszok ennek ellenében semmitéle eredményről az üldöző ellenség irányában nem adhatnak hírt. Még kilátásokról sem beszélnek (pedig máskor nem szükszavauak) és lehetőségeikről, melyekkel a németek hadműveleteit ellensúlyozni próbálhatnak. Amint ismeretes, a németek multkori offenzíváját épen Augustowonál és Ossowieonél tartották fel az oroszok. Az oroszok ez egyszer, a pétervári újságok hírei értelmében, igen messze állanak attól, hogy multkori vállalkozásukat megismételjék — vagy hogy legalább jelentékeny veszteségek nélkül a megerősített Njemen-vonalig mely nekik oltalmat nyújthat, előretörjenek.

Hogyan bántak Nisben foglyaikkal?

Szegedről jelentik: Feldmann Mihály bácskai bő kereskedő, aki mint honvédtizedes szolgált és a szerbek fogságába került, így írja le édesanyjához intézett levelében a fogságában átélt szenvedéseit:

— Értesítlek, hogy szerb fogságba kerültem könnyebb sebesüléssel, de már hála a jó Istennek fölgyógyultam. Kragujevac felől hoztak két bajtársammal a nisi fogolytáborba, ahol a legrettenetesebb szenvedéseken esünk keresztül. Kedves Anyám, jobb lett volna, ha a haromon elpusztulok; mi a halál azokhoz a kinokhoz képest, amelyeket most elszenvedek. Ki vagyunk téve a esőselék ganyjának és gyakran tétleg is bántalmaznak minket, védtelen foglyokat. Ahogy megerkeztünk, leszédtek rólunk az egyenruhát és a fehérneműket, óska rongyos darócot adtak ránk, még a sapkákat és bakkancsainkat is elvették. A fagyos havon, gyakran hóvihartan is kihajtanak bennünket az erdőbe, ahol mezítláb és hajadontó vagunk a lát a nisi kórházak, meg a fogolytábor parancsnoka, valami orosz ezredes számára. Férges pajtában alszunk, rothadt szalmán, még a ragályos betegek sincsenek elkülönítve, ott hemperognak közöttünk. Gondolhatod mennyien pusztulnak el. A pénzküldeményeket nem kézbesítik, azért ne is küldjél semmit.

A szerb cenzorok úgy látszik nem sokat tudnak magyarul, hogy ezt a levelet baj nélkül átengedik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Bőregér.
Szerda: Moztitünder.
Csütörtök: Délbáb-utca 7., újdonság.
Péntek: Délbáb-utca 7.
Szombat: Katica, új operett először.

Herczeg Ferenc a Kőlcsey-hangversenyen.

(Jótékony delután a csonka katonáknak.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 22.

Nagy sikerű hangversenyt rendezett vasárnap a Kőlcsey Egyesület, amelynek jövedelmé: a legjobb célra az aradi csonka harcosok megőlyezésére fordítják. A hangversenyen kiváló aradi szereplőkön kívül a magyar irodalomnak olyan előkelősége jelent meg a fellépés mellett, mint Herczeg Ferenc. A hatalmas díszteremnek, földszintnek, erkélynek minden helyét elfoglalta Arad legelőkelőbb közönsége és végig tetszéssel hallgatta a hangverseny számait.

Először Kesztlerné Kápolnai Juliska jelent meg a színpadon és nagy hatással szavalt el Szemere Kálmán aradi Máv. állomásfőnök szép alkalmi költeményét. Az Aradi Közlöny olvasói előtt nem ismeretlenek Szemere Kálmán versei és a művész kitűnően adta elő a hazafias költeményt, amelyből a következő részt közöljük:

Zichy Géza gróf tanít.

Irgalom házában, puha nyoszolyában
Sebesült katonák feküsznek sorjában.

Nagy tudós orvosok szüntelen vigyáznak
Ne legyen közöttük martaléka gyásznak.

Megszólal az egyik: — szava gyöngén hangzó,
Mint messze távolból szárnyaló harangzó.

Hozzád fohászokdom én Uram Istenem,
Tégy csodát: add vissza elvesztett jobb kezem!

Majd ha visszatérek édes otthonomba
Hitvesem, gyermekem fűzhessen karomba.

Rövid szünet után folytatja a társa:
Adjatok erős kart... Jövő aratásra.

Fénylő pengő kaszát foghassak kezembe
Érett aranykalászt vágjak sűrű rendbel! . . .

Harmadik legénynek fellángol az arca
— Látszik, hogy lelkeknek szörnyű nagy a harca

Harsogó szavától hangzik a nagy terem
Teremtőm oseréld ki csonka béna kezem,

Hogy folyton süvöltő golyók záporában
Kardomat sühintsam ellenség sorában.

Kitárul az ajtó, aki belép rajta
Tisztes magyar nemes igaz szittya fajta.

Széles vállán félre lebbenti kabátját,
Egy karja hogy nincsen katonák hadd lássák.

Azután beszédre fordítja a dolgot,
Fiaim haljátok a mit most elmondok.

Fél karom — békében — régen elvesztettem
S látjátok kétségbe azért mégsem estem . . .

Forgatom a kardot, elsütöm a fegyvert . . .
Magamhoz ölelem az igazi embert! . . .

Zongorán kiverem az isteni hangot
Csengő magyar dalra pengetem a lantot! . . .

Kétszer is bejártam a kerek világot
Hiányzó fél karom sohasem hiányzott! . . .

Ti se bándjátok, mert hol, merre jártok
Tisztelettel tekint minden ember rátok.

Ki a dicső harcban karját elvesztette
Oserébe egy ország halálját szerezte . . .

A tapsok elhangzása után dr. Köpf Jánosné, az aradi műkedvelő hangversenyek ismert és nagytehetségű énekesnője a Madárdalt és „Pierot és Ninon” című dalt énekelt el gyönyörűen iskolázott és mély csengésű hangjának teljes érvényesítésével. A tapsok után még egy német dalt énekelt. Poetikus kísérője volt a szépséges aradi uriaszony énekének Longhy Jenny hárfajátéka.

A legnagyobb érdeklődés természetesen akkor nyilatkozott meg, amikor hatalmas tapsból köszöntve Herczeg Ferenc lépett a fölívású asztalhoz. „A magyar nép a világháborúban” cím alatt rendkívüli vonzó, nemcsak a kitűnő író szemével, hanem a magyar ember hazafias érzékével meglátott és megfigyelt impressziót gyűjtötte egybe. A háború ma már egészen demokrátilizálódott, hogy a nép, a közlegény, a paraszt és középosztály egyszerű fia dönti el a háborút. A magyar nép ereje, dicsősége, kitartása, hazafisága és királyhűsége vonult végig Herczeg Ferenc előadásán, amelynél szebb, felemelőbb és dicsőbb szavakat a magyar kisember, a magyar földmives nagy értékéről kevesen írtak. Szünni sem akart a taps, amellyel a népszerű és nagytehetségű művészt az írásnak az aradi közönség ünnepelte.

Befejezésül Berger Károly a fiatal, de máris elismert nevű aradi hegedűművész adott értékes kincseket zenei készségéből, amely csak megerősödött, amióta legutóbb hallottuk. Tónusai még finomabbak, leheletszerűbbek lettek és bámulatos elmélyedése, egyre nagyobb technikája egyaránt érvényre jutottak két hangversenyszámában. A fiatal művészt, Fischer Ernő a bécsi zeneakadémia hallgatója kísért zongorán nemes diszkrétséggel és finomsággal.

* **A színház hírei. Délbáb-utca 7. sz.** A Vígyszínház óriási sikert aratott vigjátéka, csütörtökön, folyó hó 25-én kerül bemutatásra. Az érdekes és mindvégig hangulatos vigjáték meséje: A Délbáb-utca 7. szám alatt lakik a Ladányi-család. Előkelő, telivér budapesti család, melynek legkedvesebb tagjai, Bözei és Ili kisasszonyok, gondatlanul élők, felszerűlt leányok, akik azonban most, amikor nagy idők járnak — megkomolyodnak. Ki akarják ok is venni a részüket a nemzeti munkából és saját külön hadi hórészét akarnak és erre a célra felajánlják legszebb szobájukat. A jó öreg házi orvos a kezükre jár és csakhamar fel van szerelve a hadi kórház . . . Megérkezik az első sebesült, egy fiatal hadnagy, a ki azonnal meghódítja a két kisasszonyt, sőt hamarosan majdnem hajba kapnak miatta. — A hadnagyot tejjel-vajjal fürösztik, de aztán kitűnik, hogy a tartalékos tiszt ur tulajdonképpen művész ember s ilyenformán nem igazi, rettenthetetlen hős. És a mikor megjelenik a második sebesült, a ki tényleges kapitány és a kit harci legenda glóriája vesz körül, a kis hadnagy ügye kezd rosszul állani. Most már a kapitányért folyik a versengés. — A kisasszonyokat itt is családias éri, mert kiderül, hogy a kapitány már nem szabad. A harmadik felvonás: a Délbáb-utca 7. szám előtt, bár a kisasszonyokat családias érte, mégis csak ügyes hinték fognak nemsokára sorakozni, hogy eskü vőre vigyenek két menyasszonyt. Rózi is, Ili is, egy kis duzzogás és félreértés után megtalálja a maga párját.

Katica. A Böském operettje szerzőjének legújabb operettje Szomori és Gajári szerzők műve, a mely a budapesti Népopera 100 előadást ért el, nálunk szombaton kerül először színre.

* **„Tilosban . . .” (Szenzációs vigjáték-szláger ar Urániában.)** Egy pajzánszerű humorral teli vigjátékot mutatott be tegnap a színház. A kép Feydának a Vígyszínházban is óriási sikert aratott „A férj vadászni jár” című vigjátéka után lett a filmre átírva és remeke a filmvigjátékoknak eleven, ölelt, fordulatos meséje révén. Minden módon igyekszik kihasználni a helyzet komikumának minduntalan kínáló, kifogyhatatlan humorát, mely egy tökéletesen megírt vigjáték meséjébe illeszve

állandó hangos derűtségben tudta tartani a közönséget. Kacajt kelt maga az az ötletes fordulat, mikor a három szerelmes pár újsághirdetés révén, egy házban bérel szobát és ennek a komikus helyzetnek minden komikumát igyekszik a bohózat a legnagyobb mértékben kiaknázni. A kacagtató mese mellett a bohózat pikantériája olyan finom és diszkrét, hogy ez már egymaga is megérdemli a legnagyobb dicsőreletet.

* **Műsorváltozás az Apollóban.** (Fészek a viharban.) Az Apolló-színház ma estére tüzte ki annak a nagystílusú szociális képnek a bemutatóját, amely az orosz gyermek- és leánykereskedelemtől készült hiteles följegyzések alapján. A nagyszabású kép filmtekerei rendezésében megérkeztek Aradra, de már az első előadáson sajnálattal kellett tapasztalni, hogy a rendkívül érdekesítő s izgalmas tárgyú film nincsen kifogástalan állapotban. Főlétlelül tévedés adta elő magát, mert az Apolló-színház teljesen új filmet kötött le a filmkölcsonznél, aki a csomagolásnál felcsoréltette az Apollónak szánt filmtekercset használtabb példánnyal. Még ebben az állapotban is rendkívül tetszett a színházat zsufolásig megtöltö publikumnak a hatalmas kulturtörténelmi kép, de az igazgatóság, amely mindig vigyázott arra, hogy az Apolló színház nívója megőriztessék, a darabot addig is, amíg az öt megillető jó filmpéldány tulajdonába jut, leveszi a műsorról s kedden teljesen új műsort mutat be egy nagyszabású aktuális drámával. A publikum bizonyára emlékszik arra, hogy a Fészek a viharban című háborús dráma milyen nagy sikert aratott az aradi színpadon is. Az érdekesítő drámát filmre is átdolgozták s ezt mutatja be kedden az Apolló-színház több más értékes képpel együtt.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsonknyvtárára.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Az aradi ügyvédi kamara hadikölcsön-jegyzése.

(Rendkívüli közgyűlés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 22

Az aradi ügyvédi kamara vasárnap délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, hogy a választmánynak a kamara segélyalapjából történt hadikölcsön jegyzését tudomásul vegye és hogy az ügyvédi nyugdíjintézet közgyűlési tagjait három évi időtartamra megválassza.

A közgyűlésen — miután Parecz Béla dr. kamarai elnök katona, a kamara alelnöke Tolnai János dr. pedig elhunyt — Trutia Péter a választmány legidősebb tagja elnökölt. Schütz Henrik dr. kamarai titkár ismertette a választmány határozatát a hadikölcsönre jegyzés tekintetében. A kamara választmánya hazafias köteletségének ismerte, hogy kivegye részét a hadikölcsön jegyzéséből és az ügyvédi rendtartás ellenére, amely szerint a kamarai segélyalapot takarékbetétként kell kezelni 10.000 koronát jegyeit a hadikölcsönből. A választmány elhatározásához kéri a közgyűlés szankcióját, megemlítvén azt, hogy az igazságügyminiszterhez arról jelentést tettek és a miniszter nem emelt kifogást a választmány elhatározása ellen.

A jelentést a közgyűlés tudomásul vette és ezután a nyugdíjintézeti közgyűlés tagjainak megválasszása következett. A választás titkos szavazás útján történt. A szavazatszedő bizottság elnöke Pop C. István dr. volt, tagjai Viliciu Romulus dr., és Molnár Oszkár dr. Leadtak 38 szavazatot. Megválassztották: Bogdán Virgil dr., Köpf János dr., Parecz Béla dr., Szalay Károly dr., Somló Ármán dr. és Pop Jusztin dr. (Déva) ügyvédek.

Hogy élnek katonáink a Száva partján.

(Aradi tartalékos tisztok elbeszélése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 22.

Csaknem minden héten hazavetődik egy-egy aradi tartalékos tiszt a déli operációk területéről. Az aradiak alig ismernek rájuk. A sápadt, ideges, városi emberekből pirosposztag, egészségtől duzzadó férfiak lettek, akiknek lelkéből régen elszállott már az első napok félnék bizonytalansága. Itthon különösen a nők nem győznek eleget sopánkodni:

— Szegény emberek, ugyan mit csinálnak most Rácország szomszédságában?

— Az én uramat mindig elfogta a téli hónapokban a tojtogató köhögés. Ugyan mit csinál most, mivel gyógyítja a hurutját?

Mindezekre a kérdésekre megfelelnek azok a tartalékos tisztok, akik egy-két napra látogatóba jönnek haza, Aradra. A tisztoknak előtünk tett nyilatkozatait a következőkben foglalhatjuk össze:

— A legesekélyebb tuzás nélkül állíthatjuk, hogy a délvídeken tartózkodó katonáknak ideálisan jó doluk van. A hideg idő beálltával mindenki vadonat új felszerelést kapott báránnyal beült mellénytel. Amikor az új gúnyákat kiosztották közöttünk, megjelent körünkben új parancsnokunk, Jenő főherceg, aki a legaprólékosabban átvizsgálta a csapatokat és számos közlegényt is megszólított: nincs-e valami hiánya, vagy kívánsága a legénységnek?

— A Száva és a Duna partján kitűnő levegő van és a legdéljesebb lélek is friss erőre kap. A lerombolt, de már némileg helyreállított Jarakon állomásozik J. Gyula aradi népfelkelő hadnagy, aki itthon tanár és naponta tíz-tizenegy órát dolgozott az iskolában. A rengeteg szellemi munkától annyira kifáradtak az idegei, hogy napi tápláléka volt a bróm. Ha most látnák őt az aradiak, elesdálkóznának. Az arca olyan piros, mint a tiroli vadászoké; most egyáltalán nem ideges, mert bróm helyett reggelenkint finom gyomorerősítővel táplálja magát.

— Egy másik tanár, K. Miklós dr. szintén esodálatos változáson ment át. A rendkívül talantumos ember a rengeteg munkától szintén nagyon ideges volt és elvonulás előtt azt mondta barátainak: Majd meglátjátok, hogy én nem sokáig bírom odalent a sok izgalmat és hamarosan betegen kerülök haza. Ezt mondta és most hirtelen sincs a neuraszténiájának. Itthon nem tudott fél óráig nyugodtan ülni, kártyára pedig nézni se tudott, a Száva partján pedig órák hosszáig elalszogat a katonakompanyában. Ha nem mászkálna annyit a hegyeken, még meg is hizhatna.

— Sz. Jenő dr. aradi ügyvédnek valóságos szanatórium a déli haretér. A sápadt, fáradt emberből álléta lett és azt se tudja most: mi fán terem a gyomorba, pedig Weldest a gyomorbántalmait miatt kereste föl olyan sűrűn. Ugy látszik, ő is megállapította már, hogy a tiszta bor nem méreg, mert a Száva parti csapatok élelmének egyik alkatrészét — a bort — ő se veti már meg.

— Egy aradi gyárvezetővel pedig valóságos csoda történt. Évek óta ideges bélbajban szenved és éppen azon a napon rendelték el a mozgósítást, amikor Koritnyicára akart utazni. A fürdő helyett azonban a haretérre vonult. Megmozgatott minden követ — mint mondani szokták — hogy megszabadulhasson a katonaságtól. Folyton azt hangoztatta, hogy ő sipez-

tu, neki diétikusán kell étkeznie. A háboru harmadik hónapjában pedig már azt is elfeledte, hogy egyáltalán vannak-e belei. Most ő a legegészségesebb a zászlóaljban és nincs az az étel, amit meg ne enne. A szerb oldalról

át átröpködő gránát, vagy Manlicher-golyó nem igen zavarja katonáinkat, mert hiszen a mostani állapot valóságos disznótör a régi harcok mellett.

Német pilóta bombázott két angol várost.

— A tengeralattjárók akciója. — Elsüllyesztett hajók. — Két ezer angol katonára a tengerbe vezetett. —

Távirati tudósítás.

Berlin, február 22.

Amsterdam. Február 21-én vasárnap nyolc és kilenc óra között egy német aeroplan jelent meg Essex angol grófság partjai felett és Braintree és Colchester városokat a levegőből eredőnyesen bombázta. Mindkét városban nagy anyagi károkat okozott a bombázás.

Essex grófság a Themze torkolatától északra terül el és eddig (eltekintve a Sheerness felett kémutat tett aeroplántól) Angliának legdéljesebb része, amelyet a németek a tengerről, vagy a levegőből bombáztak. A bombázott városok közül Braintree kisebb helység, amelynek tizezernél kevesebb lakója van. Meglehetősen kifejtett szelvénykészítő ipart folytatnak a városkában, amely az Essexi grófság tővárosától Caelmsfordtól mindössze tizennyolc kilométerre van. A grófságnak azonban nem Chelmsford, a székváros a legfontosabb helye, hanem Colchester, amelyet szintén bombázott a vakmerő német pilóta.

Colchester a Colne folyó mellett annak az északi tengerbe torkolásától alig tíz kilométerre fekszik és kikötőjébe a Colnén több száz tonnás kereskedelmi hajók is feljöhetnek. A városnak negyvenezernél több lakója, élénk gabonakereskedelme, osztriga szállítása, vitorlavászon, sör, kötél és gépgyáripára van.

Seregestől pusztulnak az angol hajók.

AMSTERDAM. Ideérkezett megbízható hír szerint szombaton egy német buvárhajó az ír vizeken elsüllyesztett egy nagy angol szénszállító hajót.

Berlin. Az Atlanti és Csendes tengeren cirkáló német hajók közül a város cirkáló osztályhoz tartozó Karlsruhe újabb három, a Kronprinz Wilhelm segédcirkáló pedig két angol gőzöst süllyesztett el.

Bréma, február 22. A Fax'n amerikai hajó, a mely gyapotot szállított Newyorkból Brémába, szombaton reggel Borkumtól északra aknába ütközött és elsüllyedt. Legénységét egy közelben lévő német hajó megmentette.

Hága, február 22. A Daily Mail legutolsó száma közli, hogy Goodwinsands közelében kitört a tengerből egy mentőövet, a mely a Horatio spanyol gőzösről való. Ez a spanyol hajó Bialbaotól Hartlepool felé volt uton néhány nap óta hiába várakozt. Nagyon valószínű, hogy a csatornán uszó akna, vagy német tengeralattjáró pusztította el a Horatiót. A gőzös 2318 tonnás volt és fedélzetén harminc főnyi legénység teljesített szolgálatot.

Berlin, február 22. Kopenhágából táviratozzák: Hivatalos Reuter-jelentést tettek közzé, amelyben a tengerészeti vezérkar közleménye alapján nyilvánosságra hozták, hogy a Carambank gőzöst Carlsból Liverpoolba vezető útján egy német tengeralattjáró torpedója elsüllyesztette. A torpe-

dőlővés okozta robbanás három embert megölt, két matróz pedig a mentőcsónakba való igyekevése közben a tengerbe fulladt. A többi legénységet megmentették.

Belfast. Egy német tengeralattjáró naszád az ír tengeren feltartóztatott egy angol szénszállító hajót. A legénységet csónakokon partra engedték szállni, a hajót pedig elsüllyesztették.

Páris. A francia tengerészeti miniszter arra a német fenyegetésre, hogy a La Manche csatornában a németek elsüllyesztenek minden hajót, kijelentette, hogy Angliát és Franciaországot ilyen eljárás nem fogja megrémíteni, mert mindkét állam megtette a szükséges intézkedéseket.

Kétezer angol katonára tengerbe vezetett.

Berlin, február 22. Stockholmból jelentik: Hajózási körökből, a melyek jól vannak értesülve a csatornán történő eseményekről megerősítik azt a hírt, hogy a németek tényleg elpusztították a csatornán azt a csapatszálító angol hajót, amelyen kétezer főnyi katonaságot vittek az északfranciaországi partra. Még nem lehet tudni, vajon német tengeralattjáró torpedozta-e az angol gőzöst, vagy pedig aknára futott.

Az angolok fuffangja.

Köln. Rotterdamból táviratozzák a Kölnische Zeitung-nak: Egy holland gőzös kapitánya, aki most érkezett Rotterdamba és hajójával legközelebb új utra fog indulni, bejelentette, hogy a brit kormány százezer font sterlinget ajánlott fel neki, ha utközből elsüllyeszti hajóját és azt jelenti Rotterdamba, hogy német tengeralattjáró naszád furta fenékebe a holland hajót.

VÁROS ÉS MEGYE

Versenyfogyasztás utburkolásra. A gazdasági szék ma tartott ülésén úgy határozott, hogy versenyfogyasztást ír ki a Borona- és Kasza utcák burkolására. A pályázat határideje március 22-ike és ezen közzétételével, keramittal és aszfalttal vehetnek részt a vállalkozók. A feltételek szerint a város csak akkor adja ki a munkát, ha a belügyminiszter engedélyezi a nagyszűzű beruházást.

A fertőtlenítő intézet építkezése. A város elhatározta, hogy rövidesen vállalatba adja a fertőtlenítő intézet építési munkáit. Az ipartestület azt kérte, hogy ne generalis vállalkozóttal a kisipar sanyaru helyzetére és munkanemekenként biztosítsa a munka elkészítést. A gazdasági szék ma úgy határozott, hogy csak részben tesz eleget az ipartestület kérésének és kimondotta, hogy a fő és melléképületekre külön-külön lehet árajánlatot beadni.

H I R E K.

Huszonnégy milliónkba kerül naponta a háboru.

(Hantos Elemér dr. fejtegetései választói körében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Marcshilye, február 22.

Hantos Elemér dr. a kerület országgyűlési képviselője vasárnap választói körében megjelent és igen láogatos összejevetelen ismertette a háboru által előidézett politikai és gazdasági helyzetet.

Előadásának bevezetéseképpen köszönetet mond a nagyszámban megjelent hallgatóságának, a helyi sajtónak és mindenekelőtt Finna János főszóigabirónak a rendezés körül kifejtett tevékenységéért. Szívesen jött volna korábban, de mint az Országos Hadsegélyző Bizottság pénzügyi elnöke, elfoglaltsága ezt nem engedte. A távoiból örömmel és büszkeséggel szemlélte a nagyszerű versengés nemes tüzét, amely a kerületében föllobbant, hogy ki tud többet ellenségeitől szorongatott hazájáért. Láta, hogy mindenki legjavát adta annak, amivel rendelkezett: a férfi karját, a nő munkálkodó, sebkötöző, ápoló kezét, a vagyonos a pénzét, a szegény a keze munkáját, a munkás a fillérét s mindannyian egyszersmind a szívüket is. Ő maga is a háboru kitörése óta tettel és tollal szolgálta a háboru nagy gazdasági és pénzügyi problémáit.

Mikor még a viágháboru fergetege messze távolban kísértett, figyelmeztetett már arra, hogy a háborura nemcsak katonailag, hanem pénzügyileg is fel kell készülnünk. Ellenségeink minden reménykedése most már abban összpontosul, hogy sikerül bennünket gazdaságilag és pénzügyileg megsemmisíteni. Hogy az ellenségeink ebben is csalódnai fognak és mi e téren is jobban állunk, ahogy hiszik, ezt bebizonyítani előadásainak tulajdonképeni célja. A multak tanulságaiból kiindulva mutatja be a pénz szerepét a háboruban.

Autérve a háboru költségeire, ismerteti a legújabb károsodásokat, amelyek szerint a monarchia naponta 24 millió koronát, a Németbirodalom 48 millió koronát, míg a szövetséges Törökország naponta 6 milliót költ vagyis a központi hatalmak csoportja együtvéve 78 millió koronát. Ezekkel szemben áll Anglia 36, Franciaország 35, Oroszország 45, csatlósai Belgium, Szerbia, Montenegró együtt 3 millió koronával, úgy hogy az összes katonai kiadások naponta 200 milliót és a háboru 10 havi tartamát feltételezve 60 milliárd koronát tesz ki. A közvetett veszteségek, melyek a nyilvános és mezőgazdasági élet több ágára esik, de különösen a munkaerőben és emberéletben szenvedett veszteségek számokban meg sem becsülhetők. Közel háromnegyedéves tapasztalat bizonyítja, hogy közgazdaságunk és pénzügyeink a háboru által által okozott óriási munkaerő és tőkeelvonások dacára is képesek lenni az egész nép és hadsereg élelmézetével megelégedni. Az a felemelő szeretet élelkesültség, amellyel a nehéz időkben mindenki a szent ügy mellé áll, a gazdasági életben is mindenütt megnyilatkozik. Mint egy kis család, úgy fog össze az egész nemzet a gazdasági élet terein is. Azért ez a háboru hozhat még sok szenvedést, követelhet még sok áldozatot, adhat meg sokaknak koldusbotot a kezébe, de lesz nagy gyógyító hatása is, nyomán támadni fog az új élet. Termékeny és boldog élet, amely még soha nem tapasztalt gazdasági felvirágzás felé viseli az országot.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.
(Táviroda cenzurázva.)

Bécs. A Kárpátokban hareoló orosz sereg főparancsnoka Mihály nagyherceg a cár testvércese, akit organikus házassága miatt megfosztottak rangjától, a háborukor visszakapta azt. A nagy herceg most minden ügykezetével arra törekedik, hogy a Kárpátokban eredményt mutathasson fel és így a cár kegyelmére méltónak találják.

Bukarest. A román kormány még a mult hónapban négyezer lovat vásárolt Oroszországban. Akkor az oroszok természetesen abban a hitben éltek, hogy Románia az entente mellé szegődik. Most, amikor szállításra került a sor, az orosz kormány a lókviteli tilalomra hivatkozva megtagadta az elszállítás engedélyezését.

Konstantinápoly. Orosz szállítóhajók a bolgár Dunaparton torpedókat szórtak el. A bolgár kormány tiltakozott a semlegesség ilyen megsértése ellen és közölte illetékes helyen, hogy panasza megfelelő elintézésének elmaradása esetében lehetlenné teszi a további orosz szállításokat a Dunán.

Pétervár. A Rjecs jelenti Tokióból: A japán hadügyminiszter kijelentette, hogy az entente támogatására alakított japán önkéntes légiótól a japán kormány távol áll, sőt a légióba belépés nem is felel meg a japán érdekeknek.

Prága. A zdari erdőben letartóztattak három gyanus férfit. Megállapították, hogy orosz tisztek, akik egy fogolytáborból megszöktek. Vezérkari térkép volt náluk, amelyen ki volt rajzolva a Kárpátokhoz vezető út.

Pétervár. Az orosz belügyminiszter kijelentette, hogy a fennforgó körülmények között az oroszországi zsidók helyzetének javítására semmit sem tehet.

Berlin. Egy jónévű német urlovas tiszt nemrég Hindenburg tábornaggyal ebédelt, beszélgetés közben megkérdezte a tábornagytól, hogy lovalogolhat-e március tizennegyedikén a strausbergi versenyeken. Hindenburg kissé elgondolkozott azután így felelt:

— Akkorára talán nem leszek egészen készen, de a versenyre szívesen szabadságotlom.

Bécs. Karoly Ferenc József trónörökös ma delután Berecsnaba érkezett, hogy az elhunyt trónörökös árvaát meglátogassa. A trónörökös ismétlően megölelte megcsokolta a gyermekeket, akikkel Konopistba ment, ahol estig várók volt, majd este visszatért Bécsbe.

— Kitüntetett aradi hős tisztek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király az ellenség előtt tanusított vitéz és eredményteljes magatartása elismerésül Tabajdi Kálmánnak, a 40. honvédgyaloghadosztály parancsnokságával megbízott vezérőrnagynak a hadidisztményes 2. osztályu vaskoronarendet, Szathmáry Gézának, a gyulai 2. honvédgyalozezred parancsnokságával megbízott 8. honvédgyalozezredbeli ezredesnek a hadidisztményes 3. osztályu vaskoronarendet, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül Königes Emil 33. gyalozezredbeli, a 24. népfelkölözezredhez beosztott őrnagynak, Hadty Zoltán 2. honvédgyalozezredbeli századosnak, Mihalik Jenő és Mittermayer Imre 2. honvédgyalozezredbeli főhadnagyoknak a hadidisztményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adomá-

nyozta, elrendelte továbbá, hogy Kolonics Márton 2. honvédgyalozezredbeli gazdasági tisztnek a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

Ugyancsak a hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Perszinai Pethő Emil 12. huszárezredbeli tartalékos hadnagyot főhadnagygyá, Wertheimer Erwin és Mössmer Árpád 12. huszárezredbeli tartalékos zászlósokat hadnagyokká nevezte ki.

— A közös pénzügyminiszter boszniai utazása. Szerajevóból jelentik: Körber dr. közös pénzügyminiszter ama elhatározását, hogy a legfőbb felügyeletére bizott anektált tartományokat meglátogatja s az ottani vezető személyiségekkel és politikai viszonyokkal közvetlen tapasztalat utján megismerkedik, a bosnyák fővárosban nagy lelkeséssel fogadták. A miniszter utazásából arra következtetnek, hogy benne semmiféle előzetes ítélet, vagy elfogultság a bosnyákok egyetlen pártja, vagy csoportja ellen sincsen, ellenkezően, véleménye, ítélete csak ezután fog kialakulni, amiatán itt impressziókat szerzett s megbeszéléseket folytatott. A bosnyák főváros díszes, ünnepi előkészületeket tett Körber dr. fogadására. Mandics Miklós dr. tartományi főnök helyettes intézkedésére a középületeket fellobogózták, a magánházak nagy részét pedig értékes szönyegekkel díszítették. A közös pénzügyminiszter ma délelőtt érkezett Szerajevóba, ahol Sarkotich István a tábornagy boszniai kormányzó fogadta. Körber dr. a kormányzói palotában lakik szerajevói időzése alatt. A pénzügyminiszter itteni tartózkodásának programja nem került nyilvánosságra, de úgy tudjuk, hogy Szerajevón kívül Mosztárt, esetleg Banjalukát is meglátogatja. Vidéki küldöttségek felvonulása, fogadtatása nem lesz, de azért minden társadalmi osztálynak módja és alkama lesz arra, hogy esetleges kívánságait a közös pénzügyminiszter elé terjeszthesse.

— Századosból — brigadéros, címzetes őrmesterből — főhadnagyhadbíró. A katonatiszti pályát a háboru teszi csak igazán vonzóvá. A karriere szédületesen gyors emelkedésének olyan perspektívája nyílik meg, amilyenre a béke éveiben soha, soha nincs alkalom. A mostani háboruban is tanúi voltunk már hős katonatisztek bámulatos előléptetésének, amelyre legragyogóbb példa Bukovina felszabadítójának, Fischer vezérőrnagynak esete, aki májusban még egyszerű esendőr-őrnagy volt, és néhány hónap alatt ugrott keresztül az al-ezredesi, ezredesi rangfokokon. Másik szép példája a gyors karriernek Kossack László hadnagy esete, aki a háboru alatt főhadnagy lett, és megkapta a harmadosztályu katonai érdemkeresztet és a vaskorona rendet. A hivatalos lap mai száma is közöl két váratlanul gyors és magas előléptetést: Lovag Seretic-Tivadar bosznia hercegovinai esendőrzászadosát a 12. hegyi dandár parancsnokává nevezte ki a király, egyben a vaskoronarend harmadik osztályát adományozta neki a hadi ékitménnyel. Hasonlóképen ritka előléptetés érte Rosenkranz Rikárd dr. póttartalékos gyalogos-címzetes őrmestert a 42. gyalozezredben, akit a király főhadnagyhadbíróvá nevezett ki.

— A Vörös Félhold jelvényei. A Vörös Félhold támogatására alakult országos bizottság művészi kivitelű jelvényeket készített, melyeket országazerte a török testvéremzet sebesültjeinek javára árusít. Aki ezt a jelvényt felfüzi, egyrészt a magyar török testvérség mellett tönnet, másrészt pedig a Vörös Félhold magyarországi gyűjtését gyarapítja. A szép jelvény ára egy korona, aki venni akar, legyen szíves levélzólapon a Vörös Félhold bizottsághoz (Budapest, Országháza) fordulni érte.

— Biztosítások az ellenség által elfoglalt területeken. A magyar és osztrák tűz- és betörésbiztosító társaságokhoz számos kárjelentés érkezett az ellenség által megszállott osztrák és magyar területekről. A biztosítási feltételek, mint tudni való, a háborús területeken felfüggesztik a biztosítás érvényességét, tehát a kárigények csak az esetben joghatályosak, ha a tűz vagy betörés akkor történt, mikor az illető országrészeket a háború alatt sem a mi, sem az ellenséges csapatok bármilyen akciója nem érintette. A szóban forgó károk idejét ugyan a felek túlnyomóan a háborús események előtt történtként tüntették fel a bejelentésekben, de ennek hatósági igazolását elmulasztották, abból a könnyen érthető okból, hogy részben elmenekülésük, részben a közigazgatási szervezeteknek az illető területeken való szünetelése miatt nem szerezhették be a hatósági bizonylatokat. Ugyanez okból azonban a biztosító társaságoknak sinos módjukban megállapítaniok a tényleges káridőt és lehetetlenné teszi a károk felbecslését, még inkább pedig a döntést a kárigény jogosultsága felett. Tekintve azonban, hogy a társaságok a jogos károkat mielőbb likvidálni, ellenben a jogosulatlanokat elutasítani szándékoznak, fölmerült annak szüksége hogy a társaságok szolidáris eljárásban egyezzenek meg. A közös megállapodások célja, hogy a kormányok legyenek segítségükre a biztosító társaságoknak, hogy a háború sújtotta területeken a tűz- és betörés-károk idejéről és körülményeiről megbízható hivatalos adatokat kaphassanak.

— Francia és orosz arany az angol bankban. Londonból jelentik: A pénzügyminiszter kijelentette, hogy megegyezés jött létre a francia bankkal és az orosz állambankkal, amelyek értelmében mindketten aranykészletüket az angol bank rendelkezésére bocsájtják, amennyiben annak aranykészlete bizonyos meghatározott mennyiség alá szállna.

— Jövedelemadókiadás a hadsegélyezés céljaira. A hadsegélyezés céljaira történő adókiadásra szükséges adóbevallás terminusa Aradon e hó 28-án jár le. Mivel az új adóbevallása most először történik, feltételezhető, hogy az adózó polgárság ebben a kérdésben nem bír kellő tájékozottsággal. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara erre való tekintettel föl hívja a kereskedőket és iparosokat, hogy az esetben, ha a bevallás körül utbaigazításra, vagy fölvilágosításra van szükségük, a hivatalos órák alatt forduljanak a Kamara irodájához.

— Képviselőválasztás a fővárosban. Budapestről jelentik: Budapest székesfőváros első kerületében ma ejtették meg a képviselőválasztást. A Korona-utcai iskola tornatermében reggel nyolc órakor kezdődött a választás Szigethi János Kassa-Oderbergi vasuti főfelügyelő elnökségével. Platthy György országgyűlési képviselő Ripka Ferenc gázgyári igazgató és huszonkét társa Hegedüs János doktort a törvényhatósági bizottság tagját jelölte képviselőül. Miután fél kilenc óráig más jelölés nem érkezett, az elnök a törvény értelmében Hegedüs Jánost megválasztottnak jelentette ki.

— Eljegyzés. Schwartz Herman leányát Blankát eljegyezte Löwenstein Armin makói terménykereskedő.

Kohn Dávid főkantor Irén leányát eljegyezte Rostos Nándor szegedi vasuti hivatalnok. (Külön értesítés helyett.)

— Köszönetnyilvánítás. Geisz György és neje Temeshidegkuti lakosok, a Darányi-utcai katonai tartalékkórház részére 100 koronát adományoztak. Ezen nemes szívi adományért hála-köszönetet mond a kórház vezetősége.

— Ezresek a kalapbélésben. A napokban egy erdélyi görög katolikus pap érkezett meg Karcagra. Tiszafüredre akart tovább utazni, de utközben olyan heves fejfájás fogta el, hogy kénytelen volt Karcagon kiszállani a vonatból és az éjszakát egy karcogi szállodában töltötte. A szállodában szomszédja egy aradi utazó volt. A papot kíváncságra mánap reggel 5 órakor felkeltették és ő el is utazott. Az utazó később kelt fel. A szobalány az ő ruháját, kalapját is kitisztította és a délelőtti gyorsral is tovább utazott Szolnokra. A hogy beült az utazó vasuti fülkéjébe, kellemetlen meglepetés érte. Alig pár napos kemény kalapja helyett egy régi, zsirfoltokkal teli keménykalapot emelt le fejéről. A szállodai szobalány összezsúrolta a kalapokat. Mind a kettőjüké kemény kalap volt — egyforma nagyságban. A pap reggel táviratot küldött a kalapjáért Kunmadarasról és a délutáni vonattal ő maga is visszautazott az értékes tárgyért. Nagy lármát csapott, kereste, kutatta a kalapot, de természetesen nem találta. Szinte sírógörcsök fogták el, a mikor megtudta, hogy kalapja valószínűleg az utazóhoz került és most valahol Szolnok—Arad felé utazik. A pap nem gondolkodott sokáig, a legközelebbi vonattal Szolnokra utazott. Késő éjjel lett, mire megérkezett. Sorra járta a szállodákat, míg végre egyikben ráakadt az utazóra, a kit azonnal felköltött és lekendézve a kalapját kérte. Az utazó kijelentette, hogy már nincs nála a kalap, másikat vett helyette, de talán a kereskedőnél, a hol ő a kalapot vette, meg lehet találni az ócska jószágot. A pap és az utazó reggel az üzlet kinyitása után megjelentek a kereskedőnél, a kinek üzletében tényleg ráakadtak a keresett kalapra. Az utazó és a kereskedő kíváncsi volt a keresvekeresett kalap titkára. A pap örömeiben elárulta azt: a kalap bélése alól 24.000 korona papírpénzt vett ki. Délután a pap tovább utazott, de ezreseit most már a zsebében vitte.

— Angliában fogadásokat kötnek a háború végére. Londonból jelentik: A londoni Lloyd társulat tudvalevőleg olyan biztosításokat is köt, amelyek inkább fogadáshoz hasonlítanak. Most nagy összegekbe fogadnak Londonba arra, hogy mikor lesz a háborúnak vége. A legtöbben július hónapot fogadják, míg sokan 3:1 téttel szeptemberre fogadtak.

— A fémek összeírása az egész országban már megkezdődött. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara figyelmezteti az érdekelteket, ha ebben a fontos kérdésben — úgy a bejelentést, mint az esetleges fölmentést illetően — bármilyen fölvilágosításra van szükségük, a hivatalos órák alatt forduljanak a Kamara irodájához, ahol az erre vonatkozó összes rendeletek és nyomtatványok megtalálhatók.

— Öngyilkos kísérlet. Özvegy Lőrincz Henrikné negyvennyolc éves napszámos asszony a Csernovitz Péter-utca 25. számú házában ma délután két órakor öngyilkossági szándékból felmetszette bal karján az ereket. A házbeliak a rendőrséget értesítették az öngyilkosságról és gyors orvosi segílyt kértek. Prohászka László íb. főorvos kötözte be a súlyosan sérült asszony sebeit, akit ezután a mentők életveszélyes állapotban szállították a közpórházba. Az öngyilkosság oka még ismeretlen.

— Az aradi polgári iskolák megnyitása. Az előadások mindkét polgári fiúiskolában február hó 24-én, szerdán, kezdődnek.

— Vizmentes hadicsizmák, hadi cipők, hócipők és előírások lábszárvédők óriási nagy választékban Weinberger János kizárólagos cipőraktárában Andrassy-tér 20. szám. 201

— Osztrák és magyar hadi segélyzöbélyegek százát egy koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Ritka bélyegek nagy választékban Kerpelnél. 193

Az eltított korzó.

(Milyen volt az Oroszvilág Csernovicban. — Evreinoff kormányzó bosszúja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 22.

Egy Délmagyarországból Bukovinába haza-térőben levő bukovinai orosz nagybirtokos elbeszélése alapján érdekes rajzzal szolgáltunk a Geróvszki testvérekről. Ugyanez a nagybirtokos mondotta el az oroszok csernovici uralmának néhány eddig még ismeretlen érdekes epizódját.

Kikergetik a kozákokat.

— A kozákok Csernovicba többször betörttek, legutóbb január 6-án. Élénk zeneszóval, harsány kiáltásokkal hallatva, mindenekelőtt egy kozák szotnya lovagolt be Csernovic Ring-jére, itt a kozákezredek imát vezényelt és a katonazenekar a cári himnuszra zendített. Az imádság után a kozákok leszálltak lovaikról, az ezredes egy gázlámpához kötötte a lovát és az élénk lovasok csakhamar eltűntek a korosmákban. Ez hajnalban, fél hatkor történt s déli 10 óra felé még három szotnya kozák érkezett Csernovicba, ezek is zeneszóval jöttek, imádkoztak s azután eltűntek a korosmákban. Délben megérkezett a rendes sorkatonaság. — Elöl jött egy zászlóalj dragonyos, a kiket egy kövér orosz ezredes, a híres katonai író: Lukacseff vezetett. A dragonyosok után jött az orosz lovasság, körülbelül két ezred, akik után szibériai gyalogos kozákok jöttek. A menetet ujjalag egy szotnya kozák zárta be, akik után a szanitészek és a tréncosik jöttek.

A vezető tábornok a csapatokat Csernovic különböző terein állította fel, a zene folyton szólt s a kozákok állandóan diszlovéseket adtak a levegőbe.

Pont egykor a tábornok a városházára ment, ahol „birtokába vette“ Csernovicot s Bukovinát orosz tartománynak jelentette ki. A polgármestertől követelte, hogy a magisztratus sőt és kenyeret nyújtson át s világítsa ki este a várost. Megparancsolta, hogy ugyan-osaik rendeztesen diszlovadást a csernovici színházban s a hevesvérű orosz vezérkari tisztak a színház diszlovadása után mást is követeltek. Természetesen az orosz parancsnok kíváncságaiból semmi sem lett, a várost nem lehetett kivilágítani, mert a boltokban elfogyott a gyertya, a színházi előadást sem lehetett megtartani, mert az osztrák és román színészek mind a csatatéren voltak. Így a színházi előadás helyett, az oroszok a moziban tartottak egy nagy diszlovadást, amelynek keretében az orosz sorkatonaságban levő orosz artisták bűvész-mutatványokkal szerepeltek.

Két napig a kozákok is Csernovicban maradtak, nem kis félelmére a lakosságnak. Két nap alatt a derék vadállatok alaposan kitettek magukért, összeitták a mi kevés spiritusz volt még a boltokban, moleztálták a nőket, utcai járókelőket megfosztották óraláncuktól, gyűrűjéktől. Két nap alatt elérték azt, hogy Csernovicban senki sem mert mutatkozni — az utcákon az emberek nem mertek járni, a zsidók elbujtak a pincékben, a padlásokban, a román érsek rezidenciájában — s végül az orosz parancsnok kénytelen volt e négy szotnya kozákokat kiharancsolni Csernovicból. A kozákok retteretesen káromkodva, nem szívesen hagyták ott a várost s Csernovic szomszédságában telepedtek le.

Bvreinoff kormányzó bálja.

Az orosz tisztek „vigalmi bizottsága” (mert ilyen is volt) az orosz vizkereszt napján udvarias meghívót küldött a csernovici hölgyeknek, amelyben ezeket bába invitálták. A bált a Ring egyik előkelő szállodájában akarták megtartani s az Oroszországból jött katonai táncmester (mert ilyen is volt) tisznapig fáradozott abban, hogy a tiszteket gavotte-ra, polkára, tangóra és quadrillera tanítsa. A szállodát fényesen kitárazták erre az alkalomra, a nagy termet átfestették s a katonai cukrász finom grilliás tortákat, parfait-akat, gelée-eket és más ilyen kontyálá való édességeket gyurt éjjel-nappal. Elkövetkezett a bál napja. Izgatott tisztek szaladgáltak fel és alá az utcákon, kocsi, autók lepték el az uttestet a szálloda előtt. A kormányzó: Bvreinoff cári kamarás, igen művelt, de mindézek dacára külseje után itélve mulatságos öreg ur — frakkban és klakkal kezében jelent meg a bálon, karján vezetve Gerovszki Klárát, Vladimir hugát — s leült a táncterem baldachinos diszhelyére. A zene rázendített egy orosz „csizmatánc”-ra... S a tisztek, akik mint — rendezők issadtak hetek óta, hogy a bál kitünően sikerüljön, idegesen szaladgáltak a táncteremben, keresve a csernovici hölgyeket. A csernovici hölgyek ugyanis nem tartották szükségesnek, hogy pici nyálbaik nyugalmát a padlón koptassák s nem vágyakoztak az után, hogy szenvedélyes muzsika tiszta urak lihegésével fizessék meg a tangó s más ilyen valóban háborus időbe pompásan beillő tánc gyönyörűségeit.

A bál közepe táján mégis mutatkoztak csernovici hölgyek — egy vérbeli humorista ugyanis az orosz tisztek meghívóját kézbesítette bizonyos csernovici hölgyeknek s ezek a bizonyos hölgyek, a kik bármikor és bárkinél rendelkezésükre állnak, szívesen vállalkoztak arra, hogy a less orosz tisztek bálján bágyadjanak — reggelig táncoltak az orosz tisztek. Természetesen másnap híre terjedt a furcsa bálnak s a kormányzó annyira megharagudott, a mikor megtudta az esetet, hogy mérgében a csernovici hölgyeket eltiltotta a korzóról. *Le-tartóztatás terhe alatt tilos volt délután 5—8 óra alatt a Ring-en korzózni a hölgyeknek.*

Orosz haditudósítók Csernovicban.

Csernovicba a csapatokkal együtt az orosz sajtó munkásai is bevonultak. Vagy husz orosz hírlapíró lepte el a csernovici kávéházak márványasztalait. Legelőször is azzal kezdték, hogy elmentek a csernovici román konzulhoz, a kit megkérték arra, hogy tudósításaikat adassa le a román kormány lapjaiban. A román konzul európai műveltségű, finom érzékű ember volt, a ki nem tudta elfelejteni az osztrák kormányának vele szemben tanusított udvarias fi-gyelmeit, — energikusan visszautasította az ajánlatot. Erre az orosz haditudósítók fenyegetőzve, beérték az orosz lapokkal, hogy a világot telekürtöljék a diadalmas orosz sereg hatalmas sikereivel és a márványasztalok mellől legalább huszszor elfoglaltatták az oroszokkal Przemysit, Krakkót, Kassát, Ungvárt. Az orosz haditudósítók jobbra fiatal emberek voltak, egész nap kártyáztak, ittak és vitatkoztak a

kávéházakban, egyáltalában nem látszott rajtuk, hogy ők az orosz eszenvedések és örömek igaz érzékeit. A „Novoje Vremja” haditudósítója Gorkij Maxim fia volt, egy nyurga, szőke, husz-huszonkét évesnek látszó ifju — fette, tes angol nadrágra s szigoruan villogó monoklijja volt. Állandóan Gerovszkiékhoz járt ebédelni s mindig automobilon vitette magát, az oroszok „mester”-nek titulálták. Gorkij Maxim fia legtöbbször holtrészegen aludt a Hotel-Europa diványán.

NEMZETI SZINHÁZ.

Kedd, 1915. évi február 23-án:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

B ő r e g é r.

Operette.

Kezdate este 1/8 órakor.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.**NYILTÉR.*****Mindazoknak,**akik bevonultak, vagy ez-
után bevonulnakmeg kell válniok hozzátar-
tozóiktól, azonbannem kell lemondaniok
kedvenc lapjokról:

az

„Aradi Közlöny”-ről.

Az Aradi Közlöny
mindenhová követi hű olvasóját.

Napról-napra kimerítően számol be az izgalmas napoknak nagy eseményeiről, ezenkívül terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a háboru minden részletére kiterjedő cikkeket közöl.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy óra 2 K — f.

Egy óra 2 K 40 f.

1/4 évre 6 K — f.

1/4 évre 7 K — f.

**APOLLO
SZINHÁZ.**Február hó 23-án kedden és
február hó 24-én szerdán.**Fészek a viharban.****Háborus dráma 4 fel-
vonásban.**Az előadások kezdete 5, 7 és 9
órákor és nem folytatólagosak.

25

Tilosban...

41

Nyomtatványokcsinos kivitelben készülnek az Aradi
nyomda részvénytársaság nyomdájában.**CEMENT**I-ső rendű minőségű 50 és 60 kg.
zsákokban kiárusítva kapható:**Merle Géza**

676

mérnök, vasbeton telepén **ARAD,**
Ovattér 7. sz. (Régi márványraktár.)**Aranyat
és
Ezüstöt**legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajosórás és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.**Kalmár József**
villanyszerelőArad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zödedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.

2. Jellege alatt.

3. Oly értelembe, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megadni.

A legalkalmasabb — egyszerűen akadályba nem tétlenül — az első mód, mert a címek a lapban való közlés mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.

A cím utáni tudakozások költsége természetesen a hirdetőt terheli.

A kiadóhivatal kezeltetésére meg kell adni a jogot, hogy az olyan apróhirdetésekre, amelyek tartalmánál fogva esetleg ártalmatlanok nem lehetnek, megfigyelést tartsanak.

LEVELEZÉS.

Paratlan

nak levele van.

707

ELLÁTÁS.

Intelligens

Öv. uriaszony teljes ellátásra elfogad hivatalnoknő. Cím a kiadóhivatalban.

601

ALKALMAZÁST NYER.

Keszek

fűszer és vegyes kereskedésben szorgalmas ügyes megbízható hadmentes segédet, azonnali beépítésre, havi 50 korona fizetéssel és teljes állással. Ajánlatok küldendők, Goldberger Gábor Marosborsa Aradmegye.

682

Gyakorlott

magyar, német gyorsíró irodájában alkalmazást nyerbet. Dr. Mittler ügyvéd.

708

ALKALMAZÁST KERES.

Helybeli

előkelő pénzügytől 22 év óta alkalmazásban levő családos tisztviselő magán- vagy társas-cégnél esteli órákban alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban.

728

KIADÓ LAKÁS.

Modern

butorozott lakás fürdő- és előszobával, villanyvilágítással, urimbernek vagy katonatisztnak kiadó. Cím a kiadóban.

729

2 szobából álló

csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékkel, május 1-re kiadó, Fiorian-utca 6/b. sz. 3-ik ajtó. 685

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnaltalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Kiadó

Andrassy-tér 28. sz. alatt (Neuman palota) egy II. emeleti 5 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában.

687

Kiadó

Andrassy-tér 28. sz. alatt (Neuman palota) egy I. emeleti 3 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában.

688

Tágas modern

1 vagy 2 szoba egész kővel a főterhez káccsal, vagy az utcával közvetlenül kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

714

Kiadó

Arad város 2-3. sz. alatt 8 utcai 1 udvari, halófalke és fürdőszobából álló I. emeleti lakás a szűkségek mellett helyiségekkel. 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Házilag

létesített elsőrendű barack lakóház és befőttek eladók. Erzsébet királyné-körút 20. sz.

726

Szép

nyerségi burgonya nagyban és kicsinyben kapható Róth József szállónál.

722

„Qui Si Sana“

a világ legjobb női harisnyája kapható selyem, flor és fil d' Oosében. Bársony pántos cipő párja 6 kor. 10 fillér. Cipő Tőzsde Apolló mosi mellett.

5161

Bármilyen

bádigos és vízvezetési munkát készit Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kasinczy-utca sarkán.

2091

Veszek

meztől levett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt bútort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12.

539

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

italmérés elutazás miatt azonnaltal eladó. Bővebbet Baros Béni-tér 19.

678

8498—915.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter értesíti a város községét, hogy a negyváradai miniszteri kirendeltség körzetében nagyszámú jelentkezők elszegődni hajlandó mezőgazdasági munkások, kik hónapos vagy éves cselédeknek esetleg más vidékre hajlandók elszegődni.

Amidőn ezen munkakeresletet Arad város gazdálkodó községe tudomására hozzuk, felhívjuk mind azokat, akik ezen munkaerőre reflektálnak, erre vonatkozó igényeiket 1915. március hó 1-ig a gazdasági tanácsnoknál jelentésükbe. Arad, 1915. évi február hó 13. A gazdasági szék.

Köznevelési ügyelmébe

Vilmos Vilgtsai berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít.

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Felhívás!

Az Aradi közszolg. egyesület és téglygyár részvénytársaság 1914. évi július hó 12-én tartott közgyűlése elhatározta a részvénytársaság feloszlását és felszámolását. A feloszlási határozatot a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter 1915. január 20-án 8200/1915. sz. a. kelt rendeletével jóváhagyta. A kereskedelmi törvény 202. §-a értelmében felhívjuk a társasági hitelesítet követeléseinek ennek a felhívásunknak harmadszori közlésétől számított hat hó alatt leendő érvényesítésére. Felszámoló: Erdélyi Vinca, Gergely Vilmos és Dr. Szirmai Rikárd irak (Budapest, V., Sas-utca 1.)

Arad, 1915. február.

726

Az igazgatóság,

3876—1915.

Hirdetmény.

A debreceni m. kir. VIII. csendőr ker. parancsnokság az Aradon elhelyezett csendőrség részére 1915. november hó 1-től kezdve megfelelő lakást keres.

A kerületi parancsnokság átiratában hangsúlyozza miszerint nem szükséges, hogy a csendőrség elhelyezése a központban avagy valamely forgalmasabb helyen legyen, kiköti azonban hogy a lakásnak legalább 10 szobával 1 konyhával 2 kamrával 2 fogda helyiséggel és kellő nagyságu pince padlás, fatartó helyiséggel kell rendelkeznie.

A szobák közül 5 legalább 20 négyzetméter területűnek egy 25 négyzetméter, egy 30 négyzetméter, egy 35 négyzetméter területűnek kell lenni, míg az egyik 15 négyzetméter területű lehet. A konyhának területe 20 négyzetméter, a kamarának 20 négyzetméter, a fogdahelyiségnek egyenként 15 négyzetméter területűnek kell lenni.

Felhívjuk Arad város háztulajdonosait, miszerint lakbérarajzlataikat a bértőzség kitüntetésével, borítékba zártan 1915. március 1-én déli 12 óráig a polgarmesternél nyújtsák be.

A borítékra a következő szöveg irandó: „Ajánlat a csendőrség részére szükséges lakás bérbeadására“

Az ajánlatok fölött a debreceni csendőrkörületi parancsnokság dönt.

Arad, 1915. február 18-án

A városi tanács.

124—915. g. sz.

Hirdetmény

A 108—1915. szám alatt a fertőtlenítő állomás létesítése tárgyában kibocsajtott versenytárgyalási hirdetmény nyomán köz-

hírre tesszük, hogy a f. hó 26-iki versenytárgyalásból a 108—1915. számú építetke, hanem külön a közpületek és külön a melléképületekre is tetsző ajánlat.

Arad, 1915. február 22.

A gazdasági szék.

4158—915.

Hirdetmény.

A számviteli hivatal által beérkezett és a tisztí nyuzdíj-alap 1914. évi számadását az összes mellékletek kíséretében 1915. évi február hó 22-től számított 15 napra a városháza tanácstermében közszámra kitenni rendeljük.

Beről Arad szab. kir. város községét azzal értesítjük, hogy ezen számadások ellen az esetleges észrevételek ezen határidő alatt megtehetőek.

Arad, 1915. évi február 20.

A városi tanács.

Az ujonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

Ügyvédi

„ birósági

nyomtatványok

kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaság

nyomdájában,

József főherceg-ut 22. szám.

(Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

7—1915. kln. sz.

Hirdetmény.

1914. évi augusztus hó 8-án a lakók bejelentésének pontos teljesítésére nézve a város községét a szigorú következményekre való figyelmeztetés mellett hirdetmény útján felhívam volt.

Mint hogy ennek dacára sürin fordulnak elő esetek, hogy a szállodákban, valamint magán szállásokon megszállt egyének bejelentve nem lesznek, figyelmeztetem tehát mind azokat, akik a bejelentés eszközítésére kötelezettek, tehát háztulajdonosokat, szállásadókat, szállodásokat, hogy a náluk megszálló egyéneket (lakók, vendégek, rokonok stb.) a megszállás után 24 óra alatt a bejelentési hivatalban feltétlenül bejentsék, mivel a mulasztók az 1912. LXIII. t.-c. 6. §-a alapján 600 koronáig terjedő pénzbüntetésen kívül 2 hónapig terjedő elzárásai is fognak büntettetni.

Ezen hirdetményem minden ház udvarában védett és könnyen hozzáférhető helyen kifüggesztett.

Arad, 1915. január 5-én.

Green

1814—H. M. s. n. 18.—1915. szám.

Bevonulási póthírdetmény.

A népfőlkelésre kötelezetteknek az 1890. évi XX. törvénybök alapján korábban kitartóan behívása folytán azok az 1878., 1879., 1880., 1881. és 1882. évben született népfőlkelésre kötelezett magyar állampolgárok, kik az 1914. évi november 16-tól december 31-ig terjedő időben megkezdett népfőlkelési bemutató szemlén vagy a későbbi utó-bemutató szemlén népfőlkelési fegyveres szolgálatra alkalmasaknak találtatnak az 1915. évi január havában 400—eln. 18. szám alatt kiadott bevonulási hírdetmény rendelkezéseitől eltérőleg nem 1915. évi március 1-én, hanem 1915. évi március hó 15-én — a manyiben névszerint felmentve — népfőlkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokok rendelkezései népfőlkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

A fent megjelölt évfolyamokhoz tartozó és a székely-németi-i, besztercebányai, kassai, és egri m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság területén lakó bemutató szemlé alkalmával alkalmasnak osztályozott azon népfőlkelésre kötelezettek, kik népfőlkelési igazolványi lappal el nem láttatnak az 1915. évfolyamukhoz képest a fent megjelölt időben a tartózkodási hely honvéd kiegészítő parancsnokságához vonulnak be.

Azon népfőlkelésre kötelezettek, kik az iglói, munkácsi, ungvári és máramarosmegyei m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság területéről népfőlkelési tényleges szolgálatra még idő előtt behívattak, de később „pártatlan idősre” szabadságoltattak, abban az esetben, ha idő előtt birtok fegyver népfőlkelési fegyveres szolgálatra be nem hivattak, szintén a fent említett időpontban tartoznak bevonulni.

A bevonulási bevonulásuk alkalmával lehetőleg meleg takarót, meleg ruhát, meleg harisnyát, hősapkát, meleg kesztyűt, kötött ujjas mellényt, téli kabátot, erős lábbelit és háti zsákot, de mindenesetre evőeszközt, evőesését és 2 napi élelmet hozzanak magukkal.

A bevonulás alkalmával a népfőlkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; az a népfőlkelési igazolványi lap azonban a vasúti-, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegezendő.

Azon alkalmasnak talált népfőlkelésre kötelezettek, kik részére népfőlkelési igazolványi lap nem állított ki, a községi előjáróság ingyenes vasúti utazásra jogosító igazoló jeggyel látja el. (Védőtörvény-ut. III. rész. 29. §.)

Azon behívott népfőlkelésre kötelezett, a ki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, kárhatalommal vezettetik elő a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi

XXI. t. cz. 4. §-a értelmében két évig tartható börtönnel büntették. A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfőlkelésre kötelezett a tényleges szolgálatra történt bevonulása után csak azon csapatához kérheti felvételét, a hová mint népfőlkelésre kötelezett beosztását nyerte. Kelt, 1915. évi február havában.

TYPHUS ELLENISÉRUM

(csak orvosi rendelésre.)

Kapható:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. szám.

Aradmegyei Takarékpénztár.

Meghívás.

Az „Aradmegyei Takarékpénztár”

t. részvényeseit a folyó évi február hó 28-án délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor az intézet helyiségében tartandó

44-ik évi rendes közgyűlésére

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az évi jelentés, az 1914. évi mérleg és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése, a mérleg megállapítása, határozat a nyereség felosztása felett, valamint a felmentvények megadása.
2. Az igazgatóság indítványa, az alapszabályok 118. és 119. §-ainak módosítása tárgyában és ezzel kapcsolatban.
3. 1 felügyelő-bizottsági tag megválasztása 1 évre.
4. 15 választmányi tag megválasztása 2 évre.
5. A t. részvényesek esetleges indítványai.

A t. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkérjük, hogy részvényeiket f. é. február hó 27-én, déli 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókpénztárainál Battonyán és Eleken nyugta ellenében letéteményezni sziveskedjenek. A mérleg, valamint a nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági javaslat a t. részvényesek által a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet helyiségében betekinthező.

Arad, 1915. február 12.

Az Aradmegyei Takarékpénztár
Igazgatósága.